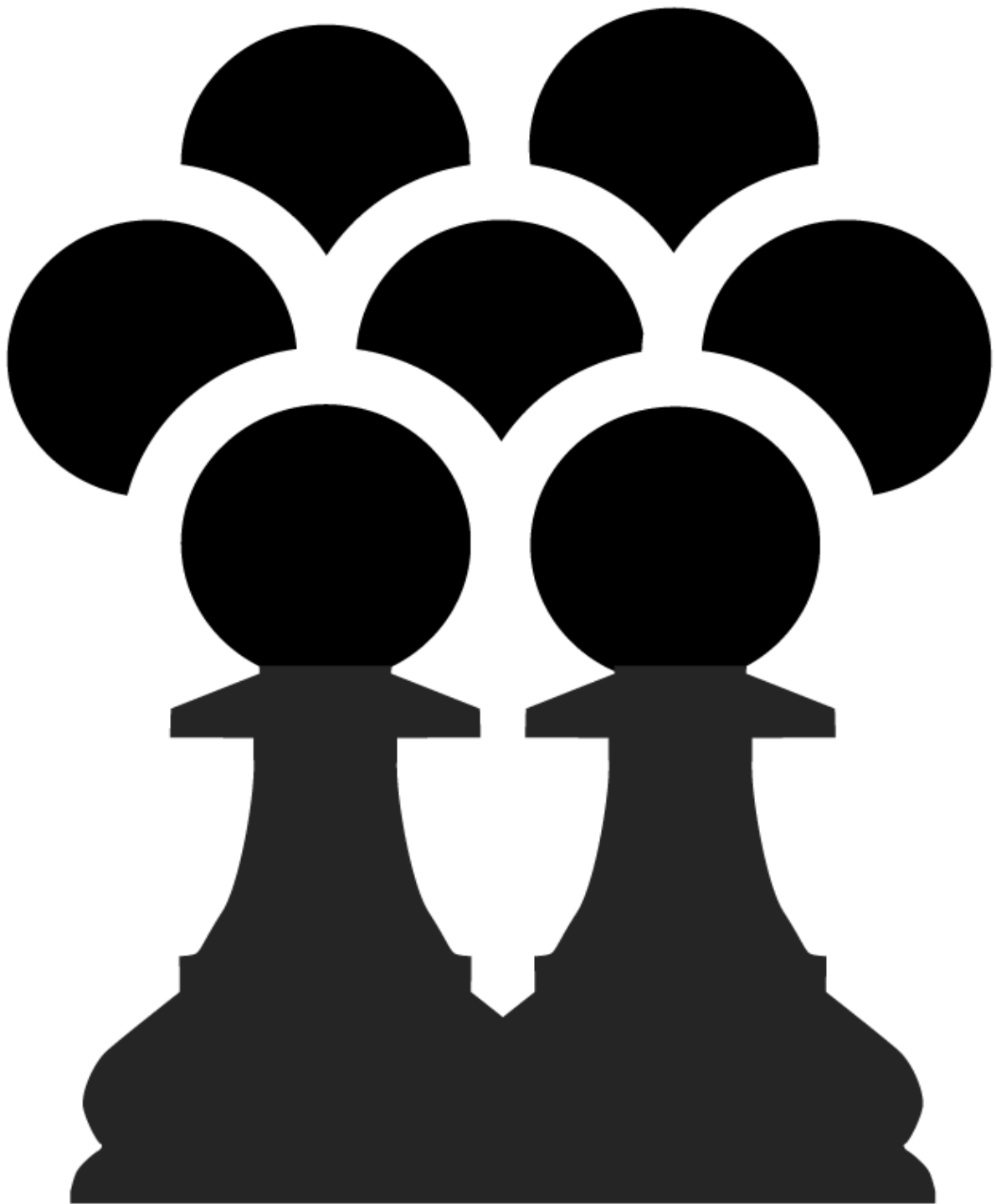

Clubblad van Schaakvereniging **Promotie Zoetermeer**

de Promoot

jaargang **66** | nummer **2** | december 2017

→ www.svpromotie.nl ←

DE PROMOOT

Clubblad van Schaakvereniging 'Promotie'

jaargang **66** | nummer **2** | december **2017**

Schaakvereniging 'Promotie' – opgericht 6 oktober 1952

Speelzaal:	Wooncentrum Gondelkade, Gondelkade 33, Zoetermeer
Website:	www.svpromotie.nl
Contributie:	senioren (vanaf 20 jr): € 149,- / junioren (t/m 20 jr): € 71,50 / studenten: € 70,- / leskosten € 22,50 / alleen extern: € 70,00
Donaties:	minimaal € 25,00
Bankrekening:	2405362 (NL79 INGB 0002 4053 62), t.n.v. Schaakvereniging Promotie, Zoetermeer
Ereleden:	P. Briggeman, G. Eggink, J. Meijer, M. Nepveu, G. Swart, J. Veldhuizen

bestuur	naam	adres	telefoon + e-mail
voorzitter	J. van den Berg (Jaap)	Wildenberg 18 2716 ND Zoetermeer	(079) 321 42 59 voorzitter.svpromotie@gmail.com
secretaris	D. Th. Brinkman (Dirk)	v.Boisotring 97 2722 AB Zoetermeer	(079) 342 20 05 secretaris. svpromotie@gmail.com
penningmeester	H. Minnema (Hans)	Esmoreitschouw 41 2726 KJ Zoetermeer	(06) 24 13 20 30 penningmeester. svpromotie@gmail.com
wedstrijdleader intern	M. Wichhart (Maarten)	Linie 4 2652 HB Berkel en Rodenrijs	(06) 24 85 91 19 wl.intern. svpromotie@gmail.com
wedstrijdleader extern	R. de Vries (Rob)	Comriekade 24 2481 AE Woubrugge	(0172) 58 73 35, (06) 22 41 94 68 wl.extern.svpromotie@gmail.com
algemeen adjunct	< vacature >		
voorzitter jeugdcommissie	D.J.F. van Nies (Dingeman)	Rhonestroom 22 2721 CC Zoetermeer	(079) 341 84 32 jeugdleader.svpromotie@gmail.com

	naam	adres	telefoon + e-mail
redactie clubblad De Promoot	H.J. Alberts (Henk)	Trompstraat 98 2266 KL Leidschendam	(070) 320 64 29 h.j.alberts@hetnet.nl
	R. de Vries (Rob)	Comriekade 24 2481 AE Woubrugge	(0172) 58 73 35 vries809@gmail.com
webmaster svpromotie.nl	R.R. Matai (Rudi)	Sicilië 1 2721 HN Zoetermeer	(079) 888 59 52 wmprom@hotmail.nl
materiaal- commissaris	C. Schoon (Chris)	Alexander Dubčekplaats 32 2332 HX Leiden	(06) 23 07 66 17 ccschoon2010@kpnmail.nl

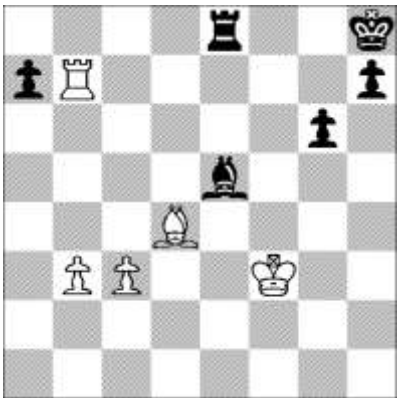
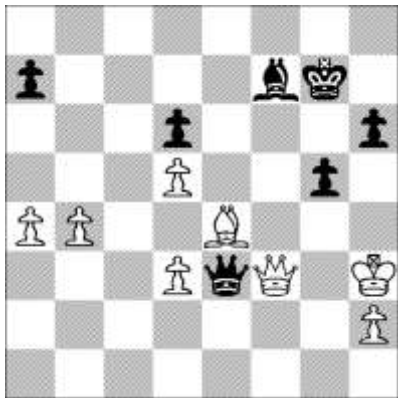
→ www.svpromotie.nl ←

Inhoud

Intro: Redactioneel	<i>redactie</i>	blz. 2
Intro: Van de voorzitter	<i>Jaap van den Berg</i>	2
Intern: Stand na de 13 ^e ronde (12 december)	<i>Maarten Wichhart</i>	3
Intern: Terugblikken op 2017	<i>Maarten Wichhart</i>	4
Extern: Alle uitslagen (t/m 16 december)	<i>Rob de Vries</i>	5
Partij: Miniatuurtjes [1]	<i>Manuel Nepveu</i>	6
Varia: Tweede Keres 2 Euro-munt	<i>Henk Alberts</i>	7
Problemen: 15 schaakpuzzels van Leonard Barden	<i>Hans Meijer</i>	8
Varia: Zelf Kerst- en Nieuwjaarskaarten maken	<i>Henk Alberts</i>	12
Van Zetten: Waarom makkelijk als het moeilijk kan?	<i>Maarten van Zetten</i>	13
Analyse: Een spade dieper [5]: "Wild-West"	<i>Jan Willem Duijzer</i>	15
Opgaven: Wit/zwart speelt en wint	<i>redactie</i>	19
Varia: Schaken in de kelder	<i>Harrie Boerkamp</i>	20
Puzzel: Kerstpuzzel 2017	<i>Jan Blankespoor</i>	21
Varia: Het Niets	<i>Hans Meijer</i>	24
Varia: De Groninger Kersttoernooien	<i>Henk Alberts</i>	25
Partij: Winnen aan het eerste bord	<i>Rudi Matai</i>	26
Oude doos: Sherlock Holmes	<i>Rob de Vries</i>	28
Partij: Leren van je fouten	<i>Harrie Boerkamp</i>	33
Partij: Miniatuurtjes [2]	<i>Manuel Nepveu</i>	36
Varia: De Kerstboom	<i>Hans Meijer</i>	37
Varia: Neboisa Illijin: 26 kerst- en nieuwjaarskaarten	<i>Henk Alberts</i>	38
Varia: Mail	<i>Hans/Bernard/Rens/Harrie</i>	39
Opgaven: Oplossingen problemen	<i>redactie</i>	41
Agenda: Alle evenementen t/m maart 2018	<i>bestuur</i>	42

→ en hier en daar nog wat kleinigheden!

3 maal "kort maar krachtig"

<p>[A] zwart aan zet ●</p> 	<p>[B] wit aan zet ○</p> 	<p>[C] zwart aan zet ●</p>
[bron: Hans Ree, NRC]		oplossingen: → blz. 41

<i>intro</i>	Redactioneel		Henk Alberts Rob de Vries
--------------	---------------------	--	--------------------------------------

De reactie werd eind november wel een beetje zenuwachtig: het beoogde "lekker dikke kerstnummer" dreigde er niet te komen; er was nog lang niet genoeg binnen. Een extra aansporing, beginnende met de tekst "Alarm!", bracht hier gelukkig verandering in; enkele vaste medewerkers (niet geheel toevallig ex-redacteuren) waren zo goed op de valreep een aantal extra bijdragen aan te willen en kunnen leveren, waarvoor onze hartelijke dank! Omdat ook de rubriek "Oude doos" deze keer nogal lang van stof is komen we uiteindelijk toch op een acceptabel resultaat (denken wij...). En dan ontbreekt nog het tweede deel van Paul van de Werve's mini-serie "Voor de galerij", waarvan U het eerste deel al een jaar geleden kon lezen... Paul heeft ons beloofd (of omgekeerd?) nu toch echt weer te gaan schrijven, zodat U in het volgende nummer deel 2 zult aantreffen.

In het nummer dat U nu in handen heeft veel mogelijkheden om de feestdagen mee door te komen: naast de gebruikelijke acht stellingen "Wit/zwart speelt en wint" (blz. 19) plus de drie opgaven "Kort maar krachtig" (blz. 1) kunt U ook Uw tanden zetten in maar liefst 15 problemen die Hans Meijer heeft aangeleverd (blz. 8), terwijl ook bovengenoemde Oude Doos (blz. 28) een pittig probleem bevat (gelukkig ook inclusief oplossing). En ten slotte is er ook nog een toepasselijke tweezet van Pal Benko, te vinden in het artikel 'De Kerstboom' van Hans Meijer (blz. 37). En zo hier en daar is er nog wel meer te puzzelen... (zoals opgaven van een schakende kloosterbroeder).

Prettige feestdagen en alvast de beste wensen voor 2018!

<i>intro</i>		Van de voorzitter	Jaap van den Berg
--------------	---	--------------------------	------------------------------

Laatst vroeg iemand mij of het schaakspel nog toekomst heeft? Hij was verrast te horen hoe groot de opkomst is bij onze jeugdafdeling is op vrijdagavond. Ik begrijp overigens de vraag wel. Tegelijk is het goed te realiseren hoe zeer schaken ingebed is in ons taalgebruik. Soms negatief als een voetbalwedstrijd als schaken getypeerd wordt, maar ook vaak positief. Twee voorbeelden. Als eerste noem ik het laatste regeerakkoord. Daarin staat: "Terrorismebestrijding vergt onverminderde aandacht. De rapportages omtrent het dreigingsbeeld tonen aan dat ook in de komende periode op alle borden tegelijk zal moeten worden geschaakt."

Tweede voorbeeld: Wie dezer dagen vanuit Zwolle richting Friesland rijdt wordt ter hoogte van Steenwijk nadrukkelijk met het schaakspel geconfronteerd. Want het project Eeserwold, een prestigieus project waarin wonen, werken en recreëren worden gecombineerd in een totaal nieuwe omgeving waarbij duurzaamheid en kwaliteit centraal staan, wordt daar gepresenteerd als een meesterzet.

Kortom, alle reden om positief uit te kijken naar het schaakjaar 2018, dat velen van ons gaan beginnen met het 80-jarig jubileum van het vroegere Hoogovenstoernooi.

Goede dagen toegewenst!

intern	Stand na de 13^e ronde (periode 2, ronde 1, 12 december 2017)	Maarten Wichhart
---------------	---	-----------------------------

groep 1				
pos.	speler	punten	Elo	TPR
1	B. Bannink	168	2217	2246
2	H. Noordhoek	162	1950	2027
3	S. de Swart	162	1972	2133
4	R. Schrik	156	2058	1935
5	A. de Waal	150	2173	2125
6	B. Albertus	141	1475	2019
7	J. Baas	138	1953	1976
8	M. Nepveu	132	1901	1833
9	H. Boerkamp	126	1886	2006
10	M. Wichhart	123	1985	1903
11	H. Kuipers	123	1726	2037
12	J.W.. Duijzer	123	2039	2089
13	B. Ahlers	120	2052	1926
14	J. Koster	117	1901	1857
15	M. Kanbier	117	1708	1961
16	E. Guijt	114	1675	1927
17	R. Minnema	114	1861	1879
18	H. Ouwens	105	1925	1750
19	N. Peerdeman	105	1906	1819
20	S. Kooiman	103	----	1881
21	B. van de Graaf	102	1782	1897
22	J. Blankespoor	102	1943	1737
23	J. Tan	102	1875	1682
24	J. Mostert	102	1927	2039
25	J. Bosman	96	1824	1909
26	L. Smaal	94	1840	1834

groep 2				
pos.	speler	punten	Elo	TPR
1	H. Minnema	96	1707	1770
2	J. van den Berg	94	1717	1747
3	S. de Jong	93	1830	1729
4	J. Sibbing	92	1905	1827
5	R. Matai	90	1666	1672
6	B. Ameling	86	1684	1751
7	D. Brinkman	84	1610	1675
8	F. Sieben	80	1752	1581
9	P. Hijma	80	1424	1535
10	J. Veldhuizen	80	1638	1654
11	T. Morcus	80	1829	1812
12	M. Hettfleisch	80	1712	1681
13	G. Toxopeus	78	1629	1560
14	E. Eveleens	76	1682	1710
15	G. Eggink	76	1898	1651
16	K. Maliepaard	72	1552	1712
17	F. Martens	72	1650	1580
18	A. van Etten	68	1508	1504
19	F. Varenkamp	64	1430	1559
20	D. van Nies	64	1653	1437
21	T. van Wissen	64	1247	1293
22	C. Schoon	62	1391	1350
23	J. Lipka	60	----	----
24	R. de Vries	60	1460	1424
25	M. van Staden sr	58	1541	1283
26	J. de Roo	52	1347	1253
27	H. Bragonje	52	1377	1348

→ NB: De stand is gesorteerd op totaal aantal punten (periode 1 + ronde 1 van periode 2)

<i>intern</i>	Terugblikken op 2017	<i>Maarten Wichhart</i>
---------------	-----------------------------	-----------------------------

De tweede helft van de decembermaand is weer aangebroken en het eerste dikke pak sneeuw is weer geweest. Het is dus weer tijd voor het traditionele kerstnummer van de Promoot. Redacteur Rob heeft zijn vaardigheden aangesproken om de auteurs te motiveren, en er weer een geweldig dik nummer van te maken. Het is nu aan U om te beoordelen of dit zijn vruchten heeft afgeworpen.

December is traditioneel de maand van het terugblikken. Aan de lopende band komen de lijstjes met hoogtepunten voorbij. Het nieuwsoverzicht van 2017, de sporthoogtepunten van 2017, de meest spraakmakende tv-personalities van 2017, de sprookjeshuwelijken van 2017, de breedst uitgemeten fitties van 2017 en zo kan ik nog wel even doorgaan.

Wat ik nog niet tegenkom, is een compilatie van de schaakhoogtepunten van SV Promotie. Ik stel me voor hoe het zou gaan als we alle leden van onze vereniging zouden vragen om hun hoogtepunt van het schaakjaar in te sturen. Ik verwacht de volgende inzendingen:

- Verschillende inzendingen zullen gaan over de resultaten. Mensen die iemand verslagen hebben met een groot ratingoverwicht. Een overwinning tegen een tegenstander met ruim 250 punten hoger. Wellicht een onverwachte remise tegen een IM. Of een afgedwongen promotie naar groep 1 van de interne competitie.
- Er zullen mensen zijn, die een bepaalde zet aangeven als het hoogtepunt van het jaar. Een dameoffer dat een vernietigende matcombinatie inleidt. Of wellicht een subtieler pionoffer, dat een positioneel gewonnen stelling oplevert.
- Misschien is er ook wel iemand dit trots weet te vermelden dat hij er in een jaar tijd 50 keer in geslaagd is om de positieve intenties van de e4-speler de kop in te drukken door het doen van de tegenzet e6. Een van de e4-spelers zal vast vermelden dat hij deze Fransoos op zijn nummer heeft gezet door triomfantelijk de afruilvariant te spelen. Hij heeft volop genoten van de vruchtloze pogingen van de zwartspeler om de stelling weer tot leven te wekken. Nooit meer doen he, 1. e6, is de boodschap.
- Zelf kan ik soms erg genieten van het afslaan van een remise-aanbod in objectief gelijke stelling. Schaaktechnisch is er geen enkele grond om verder te spelen, maar de tijd tikt weg, en het trillende handje van de tegenstander verraadt zijn spanning. Als doorspelen dan binnen mum van tijd leidt tot een half puntje extra, kan dit zeker als een hoogtepunt bestempeld worden.
- Er zijn vast ook leden die de verrichtingen van Robby op het WK onder 20 aanhalen. Zij hebben genoten van de verslaggeving op de website, waar te volgen was hoe de ene GM na de andere verslagen werd.

Ondertussen is de interne competitie ongemeen spannend. Aan kop gaat Bernard, dit is op zich niets nieuws. Het verschil met de achtervolgers is erg klein, dus de koploper kan elke week veranderen. Henk en Sipke hebben slechts 6 punten achterstand en kunnen bij een kleine onachtzaamheid van Bernard hun slag staan. Rachid staat er ook nog goed bij en Ton, de kampioen van vorig jaar, is ook nog zeker niet kansloos. Dit belooft nog een hoop vuurwerk voor 2018.

Opvallend is de 6^e plaats van Bram Albertus in de tussenstand. Hij wordt elk jaar sterker, en is ondertussen een echte subtopper geworden. Als hij zich op deze manier blijft doorontwikkelen moeten Bernard en co zich de komende jaren zorgen gaan maken.

Tenslotte wens ik jullie allemaal fijne kerstdagen en een goed 2018. Hopelijk geeft dit jaar zoveel schaakhoogtepunten dat er een lange lijst van te maken is.

□

extern	Alle uitslagen t/m 16 december 2017	Rob de Vries
---------------	--	---------------------

team	klasse	wedstrijd	uitslag	match-punten	bord-punten	positie
P1	KNSB 3 ^E	Promotie 1 - LSG 4 Caïssa 4 - Promotie 1 Promotie 1 - DD 2 Fischer Z - Promotie 1 Promotie 1 - De Waagtoren 2	4 - 4 4 - 4 5 - 3 2½ - 5½ 4½ - 3½	8 (max. 10) = 80 %	23 (max. 40) = 57,5 %	1 ^{e/2} (10 teams)
P2	Prom.	SHTV 2 - Promotie 2 Promotie 2 - RSC-Belgisch Park 1 DD 3 - Promotie 2	3 - 5 6 - 2 2 - 6	6 (max. 6) = 100 %	17 (max. 24) = 70,8 %	1 ^e (8 teams)
P3	1 ^B	Promotie 3 - Haeghe Ooievaar 1 Rijswijk 2 - Promotie 3 Promotie 3 - Botwinnik 2	3 - 5 4½ - 3½ 4½ - 3½	2 (max. 6) = 33,3 %	11 (max. 24) = 45,8 %	5 ^{e/6} (8 teams)
P4	1 ^A	Novelty Destroyers 1 - Promotie 4 Promotie 4 - Raadsheer-Corbulo 1 Schaakmat Westland 3 - Promotie 4	4 - 4 6 - 2 #	3 (max. 4) = 75 %	10 (max. 16) = 62,5 %	3 ^e (8 teams)
P5	2 ^A	Promotie 5 - RSC-Belgisch Park 2 DSC 7 - Promotie 5 Promotie 5 - Schaakmat 3	4½ - 3½ 4½ - 3½ 3½ - 4½	2 (max. 6) = 33,3 %	11½ (max. 24) = 47,9 %	6 ^e (8 teams)
P6	2 ^B	DSC 8 - Promotie 6 Promotie 6 - Rijswijk 4 Schaakhuis 3 - Promotie 6	4½ - 3½ 1½ - 6½ #	0 (max. 4) = 0 %	5 (max. 16) = 31,3 %	8 ^e (8 teams)
KNSB-beker		1 ^e ronde: Promotie - Dordrecht 2 ^e ronde: Promotie - SHTV 3 ^e ronde: Promotie - ???	3 - 1 3 - 1 -	<i>geplaatst voor de 3^e ronde</i>		
HSB-beker		1 ^e ronde: Promotie - Voorburg kwartfinale: Promotie - DD	4 - 0 -	<i>geplaatst voor de kwartfinale</i>		

= uitgesteld

Kerstgedachte

Een kerstgedachte, vrij naar Hannah Arendt (1): "Als mensen niet gelijk waren, zouden ze niet met elkaar kunnen spelen. Als mensen niet verschillend waren, zou dat spelen niet leuk zijn."

(1) "Als mensen niet gelijk waren zouden ze elkaar niet kunnen verstaan. Als mensen niet verschillend waren, zouden ze elkaar niets te zeggan hebben."

Jan Willem Duijzer

partij	Miniatuurtjes [1]	Manuel Nepveu
---------------	--------------------------	--------------------------

Ze hebben wel wat, die partijen die voor de vijftiengste zet eindigen met een overwinning. Toen onze Bernard in de wedstrijd tegen DD2 zijn tegenstander vloerde in 14 zetten was dat niet alleen voor het team een opsteker – een lekker snel punt – maar vast ook voor hemzelf. Zie het verbrijzelde voorkomen van de tegenstander! Zie zijn hangende schouders! Zie de schaapachtige grijns op zijn gezicht! Hij weet zich geen houding te geven. Tja, wie wel in zo'n situatie?

In de volgende partij, die buiten de interne / externe competitie om werd gespeeld wordt mijn tegenstander in weinig zetten opgebracht – of eigenlijk omgebracht. Ik zag deze waarde opponent onlangs nog als Kiebitzer bij een wedstrijd van Promotie 1 en daarbij moest ik eventjes aan de nu volgende partij denken.

Wit: MN - Zwart: W.Wijks, Zoetermeer 1992

Bogo-Indisch

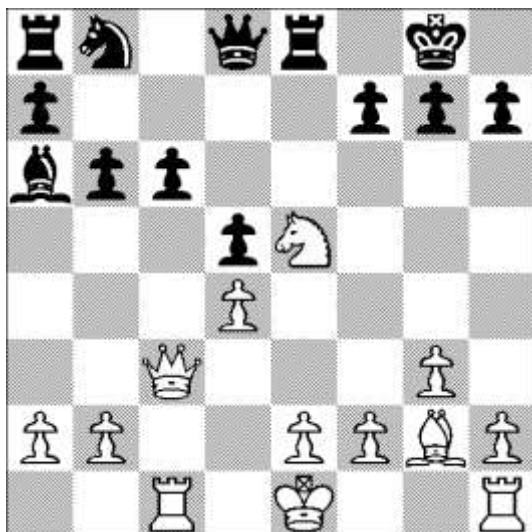
1. d4 Pf6, 2. c4 e6, 3. Pf3 Lb4+, 4. Ld2 Lxd2+, 5. Dxd2 Pe4!?, 6. Dc2 d5, 7. Pc3 Pxc3

Je zou je kunnen voorstellen dat het logischer was geweest om hier niet te ruilen, maar om 7. ... f5 te laten volgen. Volgens Houdini maakt het voor de waardering niet veel uit. De cruciale beslissing zit hem al bij Zwarts vijfde zet, die bepaald niet verplicht was.

8. Dxc3 0-0, 9. g3 b6, 10. cxd5 exd5, 11. Tc1 c6, 12. Lg2 La6

Nu pion c6 een zwakke broeder is geworden lag 12. ... Lb7 misschien meer voor de hand. Anderzijds wil Zwart zo actief mogelijk spelen en dan is de tekstzet begrijpelijk.

13. Pe5 Te8

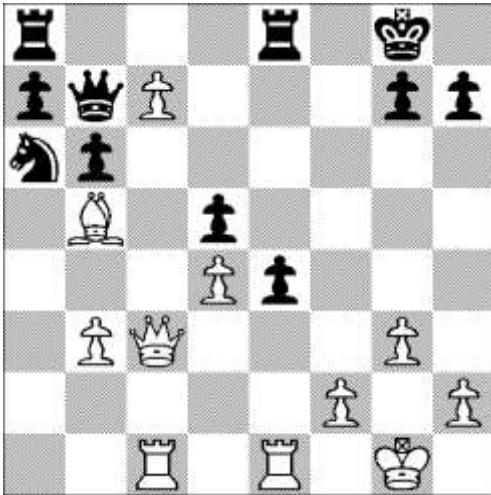
14. 0-0

Deze zet werd natuurlijk op gevoel gespeeld, er valt ook niet veel aan te rekenen. Wit heeft al een voorsprong in ontwikkeling en gaat op de ingeslagen weg verder. Zwart op zijn beurt neemt de aangeboden pion en daar is nog niets mis mee.

14. ... Lxe2, 15. Tfe1 Lb5, 16. b3 f6, 17. a4 fxe5?

Na 17. ... Lxa4, 18. bxa4 fxe5, 19. dxe5 en bijv. Te6 zou Wit volgens mijn elektronische schaakvriend maar marginaal beter staan. Maar nu gaat het plotseling hard en dat heeft alles te maken met het creëren van een vrijpion gecombineerd met tactische grappen op d5, zoals in het vervolg gemakkelijk is in te zien. Zwarts reactie met 18. ... e4 is relatief het beste (Houdini), maar het kwaad is al geschied.

18. axb5 e4, 19. bxc6 Pa6, 20. c7 Dc8, 21. Lf1 Db7, 22. Lb5

Linksom of rechtsom gaat Zwart nu hout verliezen (*), en daarom **1-0**.

(*) [*De redacteur die dit artikel opmaakte (degene met de lagere Elo-rating binnen de redactie) dacht eerst 22. ... Tec8, 23. Lc6 Dxc7, 24. Lxa8, maar zag toen dat dit niet werkte vanwege 24. ... Dxc3 etc. Maar de toren op a8 valt wel na 24. Lxd5+ en dan eerst dameruil. - red.]*

In veel miniatuurtjes wordt de verliezende partij tactisch geflest, maar dat is hier eigenlijk niet zo. Zwart wordt positioneel geflest. Het partijtje maakt een rechtlijnige indruk en dat is precies de reden dat ik er een goed gevoel

bij heb. Misschien dat ik in een volgend schrijfseltje nog eens een greep uit de oude miniaturendoos doe, misschien wel met eentje die ik erbarmelijk verloor.

□

varia	Tweede Keres 2 Euro-munt	Henk Alberts
--------------	---------------------------------	-------------------------

In de Promoot van april 2016 beschreef ik de (toen) nieuwe 2 Euro-munt van Estland. Een herdenkingsmunt die de bank van Estland uitgaf ter gelegenheid van het feit dat het in 2016 100 jaar geleden was dat Paul Keres was geboren (op 7 januari 1916).

Beschrijving van de munt: Op de munt is een portret van Paul Keres afgebeeld met daaronder een aantal schaakstukken en de contouren van een schaakbord. Links bovenaan bevindt zich de inscriptie „PAUL KERES”, alsmede de naam van het uitgevende land „EESTI” en daaronder het jaar van uitgifte „2016”. Op de buitenrand van de munt zijn de twaalf sterren van de Europese vlag afgebeeld. Uitgiftedatum is 1 Januari 2016, geplande uitgifte 500.000 stuks.

Afgelopen maand verraste Harrie Boerkamp mij met het verhaal over twee verschillende 2 Euro-munten. Op deze 2e munt is het gezicht van Paul Keres natuurgetrouw ingekleurd en het schaakbord is uiteraard zwart-wit. Linksboven is de naam van Paul Keres in blauwe letters weergegeven. Daaronder de landsnaam EESTI (Estland) en het jaartal 2016 in het wit en de schaakstukken in het zwart. Al deze kleuren zijn niet willekeurig gekozen, want op deze manier worden de kleuren van de vlag van Estland zijnde drie banen blauw, zwart en wit boven elkaar uitgebeeld.

Navragen bij uiteindelijk een Duitse schaakmunten-expert leerde mij uiteindelijk dat deze tweede variant geen officiële uitgave is (en dus zeer waarschijnlijk ook geen officieel betaalmiddel in Estland), alsmede dat deze munt een waarde van 8 tot 13 Euro bezit.

□

Leonard William Barden (88) kwam op 20 augustus 1929 in Londen ter wereld. Hij is een Engelse schaakmeester, schrijver, promotor en organisator. Zijn vader was vuilnisman. Hij kreeg zijn opleiding moderne geschiedenis op het Balliol College in Oxford. Op zijn dertiende leerde hij, in de schuilkelder van zijn school tijdens een raid van Duitse bommenwerpers, schaken. Vier keer vertegenwoordigde Barden Engeland op een schaakolympiade. Daarna werd hij de drijvende kracht achter het schaken in zijn land. Je zou

kunnen zeggen dat hij, in nauwe samenwerking met de schaakmecenassen Jim Slater en Jeremy Morse, Engeland op de schaakwereldkaart gezet heeft. Barden had een fijne neus voor het opsporen van schaaktalent en Slater en Morse ondersteunden zijn grootmeesters in de dop financieel. Zo was Nigel Short 9 jaar en waren Michael Adams, Luke McShane en David Howell 8 jaar toen Barden ze 'ontdekte'. De 'Barden babes' werden ze genoemd. Begin 1975 voorspelde Barden in een column in The Guardian dat de 11 jarige Garry Weinstein in 1990 wereldkampioen zou worden. Garry Kasparov werd het in 1985. Bron: en.wikipedia.org.

Leonard Barden is al 62 jaar de schaakcorrespondent van The Guardian. Hiermee heeft hij alle records op dit gebied gebroken. Leonard's beschouwingen over de schaakwereld zijn altijd interessant. Elke column bevat een partij en een intrigerende schaakpuzzel. Zijn columns zijn te vinden op <https://www.theguardian.com/sport/series/leonard-barden-chess>

Speciaal voor de Kerst vijftien boeiende problemen van de hand van Barden uit The Guardian. De oplossingen zijn aan het einde van dit artikel te vinden. Pak het bord erbij en geniet!

Viktor Bologan tegen Nigel Short, Kreta 2017. Waarom was de laatste zet Kxg5 (na Lxf3! is het remise) van Englands nummer 2 een fatale fout?

Mateusz Bartel tegen Robert Kempinski, Bundesliga 2017. Op welke manier overrompelde wit de zwarte stelling?

C

Boris Grachev tegen Sergey Karjakin, European Club Cup, Antalya 2017. Waarom leidde de laatste zet van zwart a7-a6 tot verlies?

D

Sergey Volkov tegen Nils Grandelius, Stockholm 2014. Wit speelt en wint. Deze opgave ziet er gemakkelijk uit. Er is echter sprake van een dwaalspoor en een verborgen oplossing.

E

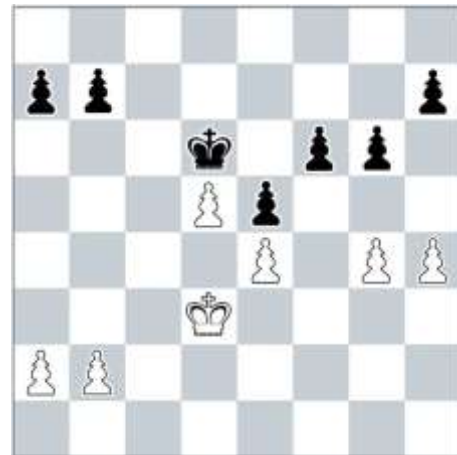
Artsiom Siniauski tegen Mikhail Antipov, Kampioenschap van Europa, Minsk 2017. Hoe won zwart?

F

Shak Mamedyarov tegen Yuriy Kuzubov, Tbilisi 2017. De top-tien grootmeester speelde 1.Tc5 en verloor uiteindelijk. Ziet u een betere voortzetting voor wit in deze stelling?

G

Een studie van Yuri Averbakh. Dame en paard tegen dame is gewoonlijk remise. Hoe wint wit?

H

John Emms tegen Chris Ward, UK Kampioenschap 2015. Hoe won wit dit pionnen-eindspel?

Daniel Abrahams tegen Keti Arakhamia-Grant, UK Kampioenschap 2017. Op welke wijze won de Schotse grootmeester, die achter de zwarte stukken zat, deze partij?

Igor Kovalenko tegen Vladimir Fedoseev, Russische teams 2017. Hoe reageerde zwart op de witte dreiging Lxe4?

Teimour Radjabov tegen Pavel Eljanov, Genève 2017. Zwart valt met zijn laatste zet Le5 beide witte torens aan. Hoe won wit?

Richard Bates tegen David Howell, Kings Place Open 2017. Materieel staat het gelijk. Met welke zetten verkreeg wit winnend voordeel tegen zijn sterke tegenstander?

Varuzhan Akobian tegen Adhiban Baskaran, USA tegen India, 2017. Hoe bereikte zwart in een luttel aantal zetten een gewonnen eindspel? Deze opgave is bepaald niet gemakkelijk.

Philip Crocker tegen Alan Merry, Lancashire Open, Blackpool 2017. Op welke wijze toonde zwart de juistheid van zijn paardoffer aan?

O

Nigel Short tegen Erik Blomqvist, Malmo 2017. Hoe beëindigde wit op elegante wijze deze partij?

De oplossingen:

A. 1. Tc7! dreigt 2. Tg7+ Kh6, 3. Pf5 mat, en na 1. ... Kg6, 2. Pf5! volgt spoedig mat. Zwart moet dus voor zijn koning een ontsnappingsroute creëren met 1. ... f5, 2. exf5, waarna de witte f5- pion de partij beslist.

B. 25. Le4! (dreigt 26. Dh7+ Kf7, 27. Lg6+ Kf6, 28. fxe5+ en wint) 25. ... Lf6. 26. Pc6! (26. Dh7+ Kf7, 27. Pc6 is ook goed) 1-0. Na 26. ... Lxc6, 27. Dh7+ Kf7, 28. Lg6+ Ke7, 29. Lc5+ wint wit minimaal de dame.

C. 1 a5! (legt de a6-pion op een wit veld vast) 1. ... Lf1, 2. Lh2! Lc4, 3. Lg4! Lf1, 4. Lh3! en zwart is in zetdwang (d.w.z. hij moet een verliezende zet doen); b.v. 4. ... Lc4, 5. Lc8 Bf1, 6. g4 en wit staat na 7. Lxa6 gewonnen, of 4. ... Kc6, 5. Lxe5 fxe5+, 6. Kxe5 eveneens met winst voor wit.

D. Het dwaalspoor is 1. Td8?? Dxa6, 2. c8D Da1+, 3. Kg2 Df1 en wit staat mat. Wit wint na 1 Tc1! Dxa6, 2. Txc4! bxc4, 3. Dh3! en de witte pion op c7 promoveert.

E. 1. ... Pf3+! en wit gaf op omdat op 2. exf3 Db1+, 3. Df1 Th1+! of 2. Lxf3 gxf3, 3. Dxf3 Db1+, 4. Kg2 Dh1+, 5. Kg3 Th3+ zwart wint.

F. 1. Dc8+ Kh7, 2. Da6! wint een toren. Ook een 2800+ speler ziet niet alles!

G. 1. Dc6+ Kb8, 2. Kc2! zetdwang. De zwarte dame moet veld b7 blijven bewaken. Na 2. ... Ka7, 3. Pb5+ Kb8, 4. Dc7+ Ka8, 5. Da7 staat zwart mat.

H. 1 g5! f5 (na 1. ... fxg5, 2. hxg5 rukt wit met zijn dame-pionnen op om zo een invalsweg voor de koning te creëren via b5 of c5), 2. exf5 gxf5, 3. h5! Kxd5, 4. g6! hxg6, 5. h6! en wint.

I. 1 ... Da4! wint de toren. De partij eindigde met 2. Dxa4 Pf3 mat.

J. 1 ... Tf6!, 2. Lxe4 Dd6!, 3. Kg2 Tf3! en zwart wint. Na 4. Lxf3 exf3+ en 5. ... Lxb1 gaat de witte dame verloren, terwijl er na andere zetten geen verdediging is tegen Dxc3+.

K. 1. Tg8+! Kxg8, 2. Pf6+ Lxf6, 3. Tg4+ en 4. Dxb7 wint beslissend materiaal.

L. 1. Lxg7 Kxg7, 2. Pxe5! Pxe5, 3. Dd4 Dc7, 4. f4 won een belangrijke pion die de partij besliste.

M. 1. ... Txf3!, 2. Lxf3 Df8! (dreigt Dxf3 en Lb4 met dame winst), 3. Ke2 b4!, 4 Dc4 (indien 4. Dc2 La6+ en Dxf3) 4. ... Dxf3+!, 5. Kxf3 Pe5+ en 6. ... Pxc4 met een actieve loper en paard tegen een passieve toren. Zwart won het eindspel.

N. 1. ... g4+!, 2. Lxg4 Th2+!, 3. Kxh2 Dxh4+, 4. Kg2 Dxc3+ gevolgd door 5. ... Dh2 mat.

O. 35. Dg4+ Kh8, 36. Dg7+! 1-0. Na 36. ... Lxg7, 37. Tb8+ Lf8, 38. Txf8 staat zwart mat.

□

Hoe ontstaat zo iets? In de loop der jaren kreeg ik het gevoel dat ik niet meer die 'gewone' fabrieksmatig geproduceerde kerst- en nieuwjaarswensen wilde versturen. Allerlei mensen maken zelf middels handwerken of iets dergelijks een kaart, maar dat is niet mijn ding. Dus besloot ik tot iets anders, iets dat meer mijn ding is: namelijk om foto's te maken en om die dan om te werken tot een meer persoonlijke kerst- en nieuwjaarswens.

En zo begon ik in 2002 aan mijn eerste zelfgemaakte kerst- en nieuwjaarskaarten. De afbeelding was gemaakt in mijn tuin en in het geheel was de sfeer belangrijker dan de details (de gebruikte kerstspullen en een tweetal schaakspelen waren bewust klein gehouden). In 2003 volgde een kaart met daarop een binnenshuis gefotografeerd Kersttafereel en in de daaropvolgende jaren, 2004 en 2005, volgden er zelfgemaakte kaarten op basis van voor de deur van mijn huis gemaakte foto's. En op deze kaarten was ook een (verder willekeurige) schaakstelling te zien. In 2006 volgde dan weer een binnenshuis gemaakte foto. 2007 was, achteraf gezien, een stijlbreuk. Vanaf dat moment maakte ik geen losse foto's meer, maar begon ik met het speciaal in elkaar zetten van stillevenen voor de kerst- en nieuwjaarskaarten. Namelijk steeds een tafereeltje met daarop kerstfiguren, schaakfiguren, schaakcuriosa en met daartussen ergens een vel papier met de tekst 'gelukkig 20xx' daarop. En eigenlijk is de opzet vanaf 2007 tot nu zo gebleven: een 'gecomponeerd' stilleven met daarin de tekst 'gelukkig 20xx' verwerkt.

Toch zijn er ook na 2007 nog wel de nodige ontwikkelingen. Zo werd de achtergrond kleurrijker en met kerstelementen daarin. En vanaf 2008 zijn er in de kaarten, naast de schaakelementen, ook altijd

Asterix- en Obelix-elementen verwerkt. En vanaf 2009 is mijn naam op de voorkant van de kaart verschenen. Ik vond namelijk dat je op de voorkant van de kaart ook meteen de afzender moet kunnen zien. Even tellen leert dat ik dit jaar - in 2017 - met de nieuwjaarswens voor 2018 al weer mijn 19^e zelfgemaakte kaart zal versturen.

□

Hoeveel zegt het karakter van een schaker over zijn zetten? [deel 2]

Na in de eerste aflevering stil te hebben gestaan bij de partij van Sulskis tegen Tivakov, heb ik in deze aflevering twee partijen waarin ik zelf lijdend voorwerp ben. Over 'grote zaken' kan ik snel beslissen, maar over pietluttigheden kan ik ontzettend moeilijk doen. Daardoor kom ik op het schaakbord ook wel eens in lastige situaties - wat niet nodig was - waar ik dan met kunst- en vliegwerk mijzelf moet zien te redden. De vorige keer vertelde ik over: 'Een van de meest interessante dingen binnen de schaakwereld is om te kijken hoe het karakter van iemand zich verhoudt tot hoe diegene schaakt. De zetten die we spelen zegt vaak veel over wie, of wat we op dat moment zijn.'

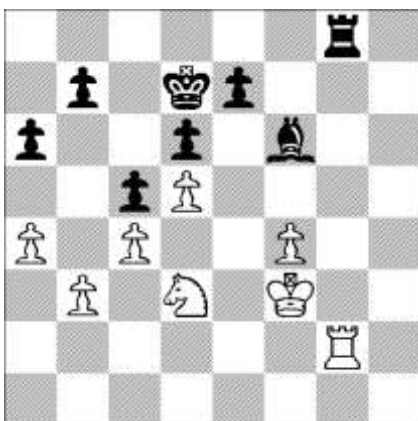
Ik herhaal nog even de types die ik vorige keer beschreven heb. We kennen allemaal wel spelers die elke partij weer met twee benen vooruit erin vliegen, pion hier, kwalletje daar, en altijd op zoek naar die geniale rook-lift om de tegenstander te matten.

Een andere type speler: dat zich urenlang kan vermaken met een klein voordeeltje en na heel veel zetten dan eindelijk met een half pionnetje meer weet te winnen. Jaren later weten zij nog hoe zij één van hun mooiste partijen wonnen, door de tegenstander een pionnetje net een veld te ver op te laten spelen.

Weer een type: dat altijd in tijdnood komt. Het lange denken begint al in de opening, later moeilijk keuzes kunnen maken in het middenspel, daarna stress alom over het kunstwerk wat hoe dan ook niet de afronding krijgt waar het recht op heeft.

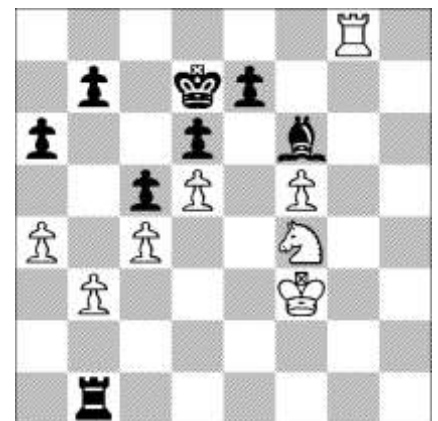
Het volgende type: dat met gevaar voor eigen leven een pion snackt, daar heel veel stukken voor op slechte velden moet zetten en de hele avond tegen een kromme stelling aan zit te kijken. Maar later op de avond heeft diegene toch nog steeds een pion meer...

[1] In dit KNSB-seizoen heb ik al wat bange momenten meegemaakt. Gelukkig als de nood aan de man is, is het paard nabij...

← Na Tg2 gespeeld te hebben, verwachtte ik toerenruil, zodat het remise zou worden en wij in ieder geval de wedstrijd zouden winnen. Th8 werd er gespeeld, waarop ik gokte met f5!?

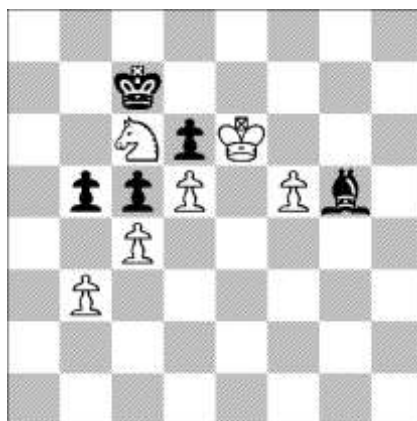
Iets later stond het zo... →

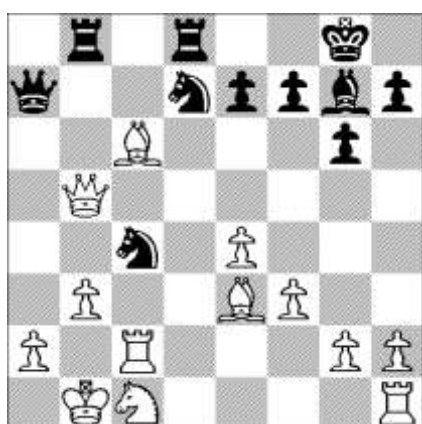
Hier zou Txb3+, Ke4 Kc7, a5 tot remise leiden, omdat wit eeuwig schaak af kan dwingen met het paard via d8 en c6.

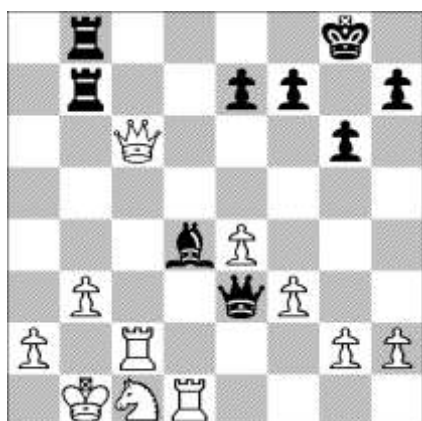
Zwart koos echter voor Th1?
 Na het ruilen van de torens was
 het eenvoudig gewonnen, 1-0
 en 2 belangrijke matchpunten!

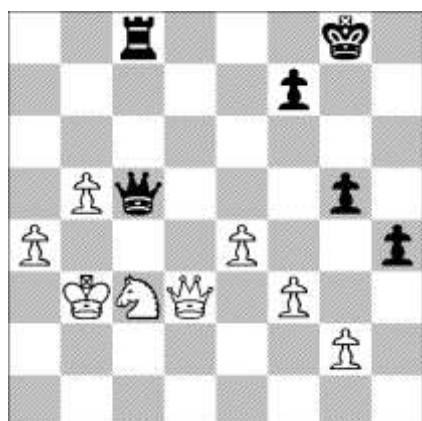
[2] Na de nodige enge avonturen doorstaan te hebben, ben ik inmiddels in een winnende positie gekomen. Natuurlijk ga ik het nu moeilijk maken voor mezelf...

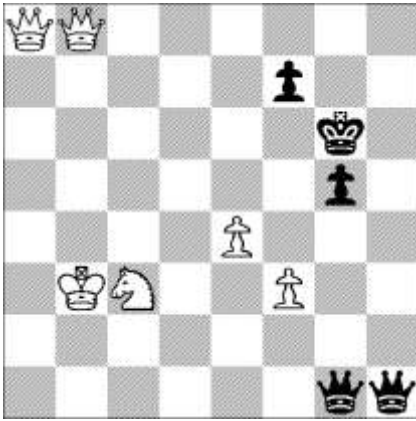
Stelling na Dxc5 Pf6-d7, Dc5-b5? Pb6-c4!
 BAM! Welkom in Amsterdam... Hiervoor kon ik Dxe7 spelen, met
 een erg goede stelling, maar Db5? Is een blunder. Ik moet wel Dxc4
 spelen, anders dreigt er mat of materiaalverlies.

Td1?? Txb3 zou mat in 5 betekenen... Gelukkig koos zwart voor e5?
 Snel die ellendige looper opruimen, daarna zien we wel verder. Ik
 heb gelukkig een paard.

Dapper is wit naar voren gegaan en het ergste is achter de rug. Dd3
 met een remiseaanbod, zodat de matchpunten binnen zouden zijn.

Wat er allemaal gebeurd is valt moeilijk te beschrijven, maar deze stelling staat op het bord. Maakt Db1+ wel of geen remise voor zwart? Zwart koos praktisch voor Dxf3? Omdat ik ook weinig tijd had, wist ik helaas deze stelling niet te winnen, het was moeilijker om remise te maken, dan te winnen, maar uiteindelijk zijn we allebei goed weggekomen.

Welk type u ook bent, wees vooral niet bang, af en toe geduldig, maak soms wat stomme fouten, zo lijken andere partijen extra goed, maar probeer vooral te genieten van elke partij die je weer kan spelen! Na deze aflevering weet u in ieder geval dat u te allen tijde moet zorgen dat u in ieder geval één paard op het bord houdt, want daarmee blijf je kansen houden...

□

<i>analyse</i>	Een spade dieper [5]: “Wild-West”	<i>Jan Willem Duijzer</i>
----------------	--	-------------------------------

Wild-West. Ik wil in deze licht verteerbare Kerst-aflevering van mijn feuilleton kort stilstaan bij een paar complexe partij-fragmenten uit mijn eigen keuken. Onderzoeksvraag die ik wil stellen is of het klopt dat strategisch inzicht in complexe, chaotische, stellingen een minder grote rol speelt dan in eenvoudige stellingen; dit in tegenstelling tot combinatoire behendigheid, die in complexe stellingen juist wel belangrijk is.

Voorbeeld 1: Debuut voor Texel (18-11-2017)

Zeer onlangs maakte ik mijn debuut voor Schaakclub En Passant Texel in een degradatiewedstrijd tegen Andijk, in West Friesland. Ik mocht mijn opwachting maken aan bord 2, waar ik met zwart tegen een lokale coryfee moest aantreden, Jaap Gorter (elo ca. 1900). Als KNSB-speler uit de Randstad werd ik geacht eenvoudig te winnen en gelukkig kon ik aan die verwachting voldoen. *Zie diagram 1.*

← *diagram 1*

Wat mij betreft een eerste voorbeeld van een “complexe stelling”. Zwart is aan zet. Wat zou u spelen? Ik zeg er bij dat ik zelf het gevoel had dat ik in deze stelling snel moest toeslaan. Alle zwarte stukken staan goed en wit staat verkramp. Pion e4 is weliswaar vier keer gedekt, maar nochtans zwak. Maar hoe pak je zo’n stelling dan aan?

Niet zo gemakkelijk he? Meest aantrekkelijke optie vond ik 1. ... Pe3 omdat wit daarmee klemvast gezet wordt (hij kan bijvoorbeeld niet rokeren); en zwart dreigt d5 of f5. Maar ik zag niet goed wat ik moest

►

doen na 2. Tc1 Lb6, 3. Lxc7 Lxc7, 4. Dxe3. Bij nadere analyse blijkt dat zwart totaal gewonnen staat na 4. ... Lb6 (ook 4. ... Lf4 is winnend). Een voorbeeld is 5. Df3 d5, 6. 0-0 Dg5 en de hele witte stelling stort in. Maar ik zeg er bij: het is moeilijk om in zo'n stelling de situatie na 4. ... Lb6 te visualiseren en nog moeilijker om een eventueel vervolg door te rekenen. Ik denk dat het zelfs voor (groot-)meesters niet eenvoudig is om dit soort stellingen goed door te rekenen, omdat er bij elke zet veel alternatieve opties zijn. Tweede optie in de diagramstelling is 1. ... Pb4. Dit was ik van plan, maar ik zag niet goed hoe verder te gaan na 2. Lb1. Bij de (computer-)analyse zag ik dat 2. ... Ld4! killing is voor wit. Ook een derde mogelijkheid, 1. ... Ph4, is trouwens goed.

diagram 2 →

Ik koos voor de mindere optie **1. ... f5?!** Dit ziet er leuk uit, maar het zou na 2. Lc4 fxe4, 3. Pfxe4 Kh8 maar een beperkt voordeel hebben opgeleverd. Het gespeelde **2. Dxf5?** leidde na **2. ... Tf8!**, **3. Dh5 Pgf4**, **4. Lxf4 Lxf2+!** tot vernietiging en snelle opgave. Zie *diagram 2*, na 4. ... Lxf2+!
Eind goed al goed. Ik had mijn plicht gedaan voor Texel.

Voorbeeld 2: Een week later tegen Fischer Z (25-11-2017)

Merkwaardig toeval: in mijn partij tegen Jos Wellens van Fischer Z kwam dezelfde, toch niet alledaagse, opening op het bord als in mijn debuutpartij voor Texel; tot en met de zesde zet een zij-variant van de Owen opening (e4-b6), die ik daarvoor nooit eerder speelde. Dit keer kreeg ik het zwaarder te verduren! Ik begin bij de stelling na de 16^e zet van Wellens: 16. f4! Zie *diagram 3*.

diagram 3 →

Ook nu weer een gecompliceerde stelling, waarin ik me (terecht) ernstige zorgen begon te maken. Ik koos voor een 'va banque' aanpak met **1. ... bxc4?!**, **2. Pxc4 cxd5**, **3. Exd5 Pxd5**. Zwart heeft nu een (latente) dreiging in de vorm van een mogelijk Pc3+. Tot mijn vreugde bleek de witspeler hiervan onder de indruk.... Hij vervolgde met **4. Lxg6 fxg6**, **5. Txd5? Lxd5**, **6. Pxe5**. Zie *diagram 4*.

← diagram 4

Nog steeds een stelling waarin ik dacht compleet verloren te staan. We hadden nog geen twintig zetten gespeeld en door mijn hoofd spookte dat ik in ieder geval niet snel wilde verliezen. Dat zou voor het team niet goed zijn... Terugkijkend denk ik: ben ik te pessimistisch ingesteld? Zwart lijkt echt slecht te staan. Koning in het midden, rokeren kan niet, wit dreigt op e7 en op g6 te slaan, de zwarte stukken staan als los zand op het bord etc.

Gelukkig vond ik nog een zet waarmee ik hoopte boven de twintig zetten uit te komen: **6. ... Db5!** (ook Db4 kwam in aanmerking). Ook voor mijn tegenstander was deze optie een verrassing, geloof ik. Na 7. Dxb5 axb5, 8. Lxe7 Le4+ staat zwart ineens op winst. Maar helaas: hij speelde **7. Dc2!** De beste zet. Zie *diagram 5*.

← *diagram 5*

Nu zou het koelbloedige 7. ... La3! prima voor zwart zijn geweest. Na bijvoorbeeld 8. Dxc6+ Kf8 is wit ineens in grote problemen. Maar zoals gezegd ik was “busy dying” in plaats van “busy living” en koos voor het defensieve **7. ... Lf7?**, **8. Pxc6 Dd5**. Wanhoop, want na simpel 9. Pxe7 Dxa2+, 10. Kc1 is zwart vrijwel uitgepraat, al ziet het er wel ingewikkeld uit.

Maar het geluk was deze middag aan mijn kant, want mijn tegenstander was nog wat minder koelbloedig dan ik en koos voor het voorzichtige **9. b3?** Na **9. ... Lxc6**, **10. Dxc6+ Df7**, **11. De4 d5**, **12. Da4+? Kf8** had ik het vege lijf gered en begon ik stiekem al aan meer te denken. Zie *diagram 6*.

← *diagram 6*

diagram 7 →

Ik zeg er eerlijk bij dat ik na 12. Dc2! 0-0, 13. Lxe7 Dxe7, 14. Pg5 nog steeds een serieus probleem zou hebben gehad... Ik won na **13. Te1 Lf6**, **14. Dc6 Dg6+!** Zie *diagram 7*.

15. Dc2 (verplicht, want anders volgt er dameverlies na schaak met de loper) en na dameruil **15. ... Dxc2+** kon ik mijn voordeel consolideren. Geen partij om trots op te zijn, maar wel een goede illustratie van het soort man-tegen-man gevecht waar je in dit soort stellingen soms belandt.

Voorbeeld 3: Lang geleden tegen Joost Mostert (6-5-2014)

Een totaal compromisloze speler in ons midden is Joost Mostert. Ik weet niet of hij sowieso wel eens remise speelt, maar ik kan me dat eigenlijk alleen voorstellen bij een gebrek aan materiaal om zijn tegenstander mat te zetten. In de onderstaande stelling bood ik, bangelijk als ik soms ben, na **1. ... Lxc4!** remise aan. Zie *diagram 8*. Hij weigerde (naar later bleek in een duidelijk slechtere positie...) en speelde **2. De4 Lxe3**, **3. e6!** Zie *diagram 9*; ook een mooi voorbeeld van een complexe, onoverzichtelijke, stelling.

diagram 8 →

← *diagram 9*

Ik kan me nog goed herinneren dat clubgenoten als Harrie Boerkamp en Manuel Nepveu als aasgieren steeds kleinere rondjes om mijn bord gingen lopen om toch maar niets te missen van deze slachtpartij. Goede raad is duur. Wit laten slaan op f7 is niet aantrekkelijk en de alternatieven fxe6 en f5 zijn dat evenmin; ik kon de details daarvan niet overzien, maar uit de post-mortem blijkt dat de witte aanval steeds doorslaat. Zouden de aasgieren hun zin krijgen? Ik dacht van niet.

In een vlaag van plotseling opkomende helderheid bedacht ik dat een paard op e5 wel handig zou zijn om g6 te dekken en speelde ik **3. ... Lxf4, 4. exf7** (exd7 Dxd7, 5. Dxf4 e6!) **Pe5!!**

Zie *diagram 10*. Geen alledaagse oplossing, maar wel een hele goede. Zwart geeft een volle toren, maar het paard op e5 staat als een koning, beide lopers staan gedekt (de loper op f4 indirect via Pd3+) en wat leuker is: zwart neemt de aanval over. Joost had geen andere mogelijkheid dan te nemen op e8.

diagram 10 →

Er volgde: **5. fxe8D Txe8, 6. Td1** en nu zou eenvoudig Tf8 voldoende zijn geweest om het zwarte voordeel te consolideren. Maar ik was inmiddels ook in de Joost-modus terecht gekomen en dat is wat anders dan consolideren. Ik speelde dus **6. ... e6!?** met als bedoeling om na 7. Dxf4 exd5 in de aanval te gaan.

Zie *diagram 11*. Niet helemaal verantwoord, maar wel passend bij de partij. Joost koos echter voor **7. Kf2** en verloor snel na **7. ... Df7**. U zult begrijpen dat ik die avond tevreden naar bed ging, al kon ik nog lang de slaap niet vatten.

diagram 11 →

Evaluatie: wat is de les?

Ik zal de evaluatie kort houden. In complexe stellingen is het voor mensen vaak van zet tot zet leven. En ook bij computers zie je dat de stellingsoordelen pas na lang 'nadenken' tot stand komen. Een goede lange-termijn visie is in dit soort posities nutteloos, je moet vooral een goed overzicht hebben en zo handig mogelijk reageren op de actuele problemen. De onderzoeksvraag kan dus bevestigend beantwoord worden. Dat u het maar weet.

□

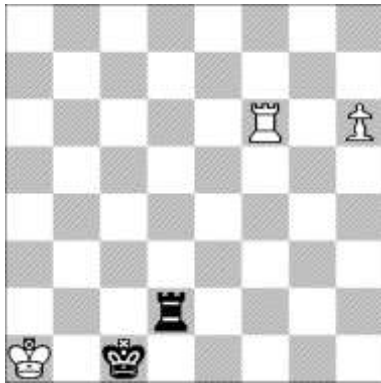

Kerst	Moeilijk!	Rob de Vries
--------------	------------------	-------------------------

Een partij begint met 1. e4, en eindigt op zet 5 met mat door een paard dat een toren slaat.
Wat zijn de zetten van deze partij?

NB: Alle zetten zijn reglementair, maar het zijn niet allemaal heel goede zetten...

Tip: het is zwart die mat geeft! Oplossing: → **blz. 41**

opgaven	Wit/zwart speelt en wint	redactie
---------	--------------------------	----------

 <p data-bbox="643 376 751 405">stelling 1</p> <p data-bbox="651 439 743 495">wit aan zet</p> <p data-bbox="683 539 711 568">○</p>	 <p data-bbox="1281 376 1390 405">stelling 2</p> <p data-bbox="1289 439 1382 495">zwart aan zet</p> <p data-bbox="1321 539 1350 568">●</p>
 <p data-bbox="643 788 751 817">stelling 3</p> <p data-bbox="651 851 743 907">zwart aan zet</p> <p data-bbox="683 952 711 981">●</p>	 <p data-bbox="1281 788 1390 817">stelling 4</p> <p data-bbox="1289 851 1382 907">wit aan zet</p> <p data-bbox="1321 952 1350 981">○</p>
 <p data-bbox="643 1202 751 1232">stelling 5</p> <p data-bbox="651 1265 743 1321">wit aan zet</p> <p data-bbox="683 1366 711 1395">○</p>	 <p data-bbox="1281 1202 1390 1232">stelling 6</p> <p data-bbox="1289 1265 1382 1321">wit aan zet</p> <p data-bbox="1321 1366 1350 1395">○</p>
 <p data-bbox="643 1617 751 1646">stelling 7</p> <p data-bbox="651 1680 743 1736">wit aan zet</p> <p data-bbox="683 1780 711 1809">○</p>	 <p data-bbox="1281 1617 1390 1646">stelling 8</p> <p data-bbox="1289 1680 1382 1736">wit aan zet</p> <p data-bbox="1321 1780 1350 1809">○</p>

[bron: o.a. Hans Ree, NRC]

oplossingen: → blz. 41

varia	Schaken in de kelder	Harrie Boerkamp
--------------	-----------------------------	----------------------------

Ik doe het graag, schaken. En ik ben geen veeleisend persoon, ik ben niet veel luxe gewend en ik pas me gemakkelijk aan een situatie aan. Toch erger ik me steeds vaker aan de omstandigheden waarin wij onze hobby beoefenen. Zoals een tijdje geleden. Daar zit je dan weer, in zo'n naargeestig kelderhok, alles te krap, beroerd meubilair, akelige krasgeluiden als iemand zijn stoel verschuift. In een hoek zijn anderhalve man en een paardenkop bezig met wat de interne moet voorstellen.

Het is allemaal van een treurigheid, ik vind het geen ambiance om lekker met mijn hobby bezig te zijn. Ik heb zoveel avonden gesleten in van die aftandse, desolate zaaltjes. Even tellen, ik kom tot 190 optredens. Op basisscholen, waar grote mensen zich in kindermeubilair moeten vouwen. In holle klankkasten waar elk geluid van buiten doordringt en elk gefluister hinderlijk is. In krappe onderkomens waar de ruimte rond de tafels zo klein is dat er ingewikkelde manoeuvres nodig zijn om van positie te wisselen. En dan heb ik het maar niet over de staat waarin je toiletten soms aantreft. Het dieptepunt was ooit een zaal vol bejaarde zombies, die je achter je rug hoorde steunen en hijgen en die steeds dichterbij leken te komen. Probeer je dan op je spel te concentreren bij een temperatuur van zeker 40 graden, met een bakje koffie dat voor driekwart uit melk bestaat.

Is het omdat ik meer toernooien speel? Als je in Vlissingen hebt gespeeld, of in Gibraltar, met al die ruimte op tafel en rond de tafels, die rust, geen piepende deuren of krakende vloeren. Het is ook niet overal zo erg. Op onze eigen club bijvoorbeeld is het in orde: goede borden en stukken, ruimte in de zaal, een prima bar. Maar, zal de oplettende lezer vragen, als je gerieflijk meubilair, rust, voldoende ruimte en goed materiaal zo belangrijk vindt, waarom speel je dan Tata? Dat is toch qua speeloppervlak en drukte zo ongeveer het ergste wat er bestaat? Ja, dat klopt, het is verschrikkelijk. Plastic borden, de klok van de burens en hun fruit-afvalbakje staan zo ongeveer op jouw bord, je notatieformulier moet je bijwerken op je knie, als een wat dikker iemand achter je langs wil moet je strak aanschuiven zodat je met je neus in de stukken zit. Allemaal waar, maar Tata is nu eenmaal speciaal. Tata heeft uitstraling en Tata heeft sfeer. De wereldsterren zijn er, in dezelfde zaal, er is veel publiek. Niet te vergelijken met een avondje in een achterafzaaltje in de provincie.

Was het deze avond soms extra beklemmend omdat ik kansloos verloor van een ongeïnteresseerd ogende tegenstander, die op papier zwakker was dan ik? Hij kwam bij het begin van de partij al tien minuten te laat, stelde zich nauwelijks voor, ging met een plof zitten en smet zijn zetten op het bord met een houding van 'Wat doe ik hier?'. Amper 14 jaar, zou hij soms door zijn moeder gedwongen zijn om te spelen vanavond? Na een zet van mij kon hij vaak een geeuw nauwelijks onderdrukken. Als je zo'n brutaal ventje dan op het bord de oren kan wassen valt het allemaal wel mee. Maar ik kon zijn aanpak niet pareren en kwam steeds slechter te staan. Het mannetje trok na elke zet pontificaal zijn jas aan en verliet dan de kelder langere tijd. Uiteindelijk verloor ik kansloos, we waren als eerste klaar.

Misschien dat het me op zo'n avond extra opvalt. Dat naargeestige, desolate, armoedige. Zijn wij eraan gewend? Zien wij het gewoon niet omdat we volkomen gebiologeerd zijn door het spel zelf? Erger ik me eraan omdat ik ouder word? En dan vooral als ik stuntelig verlies? Of is het omdat ik op grote toernooien heel andere omstandigheden aantref? Ik denk dat het anders moet kunnen. Werp als clubbestuur een kritische blik op de eigen zaal, de bar en de speelomstandigheden. Stel er minimum eisen aan. Met een paar ingrepen en een beetje extra geld kun je onze mooie sport wat meer cachet geven. Lukt dat allemaal niet, overweeg dan een fusie of hef de boel lekker op.

□

NB: Voor "schaken in de kelder", zie ook blz. 40, mail d.d. 7 december! (red.)

puzzel	Kerstpuzzel 2017	<i>Jan Blankespoor</i>
---------------	-------------------------	----------------------------

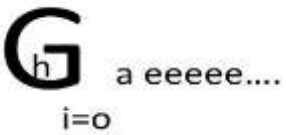
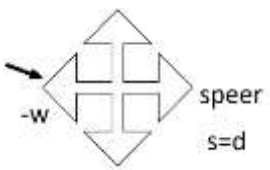
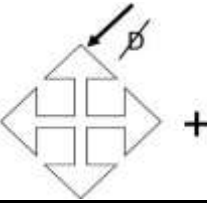
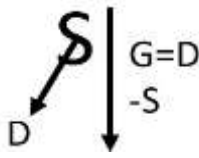
De respons op de kerstpuzzel in de Promoot van december 2016 was klein: 4 inzenders. Was die puzzel te makkelijk dan? Of te saai? Ik ben daarom teruggevallen op het concept van 2015. Daar kwamen ten minste 9 inzenders op af. Het gaat erom de uitgebeelde gedachtenspinsels te ontrafelen. In elk van de 39 vakjes staat een beknopte letterrebus, die een **land** voorstelt. Los deze rebusjes op. Hier is enige creativiteit voor nodig, er zullen moeilijke bij zitten, maar zeker ook gemakkelijke. Gebruik synoniemen, vertaal symbolen in woorden of acties, denk aan klank en laat vooral je fantasie de vrije loop.

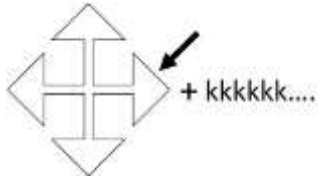

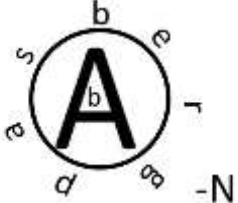
Plaats de gevonden woorden (die dus allemaal een land voorstellen) op de juiste plaats in het antwoordenformulier en er valt een stelling te lezen. Deze stelling maakt een eind aan een recente discussie in de Promoot. Zend deze spreuk in, maar ook alle verkregen woorden (spreuk = 20 punten, elk woord = 1 punt extra). Er zijn weer drie prijzen te winnen.

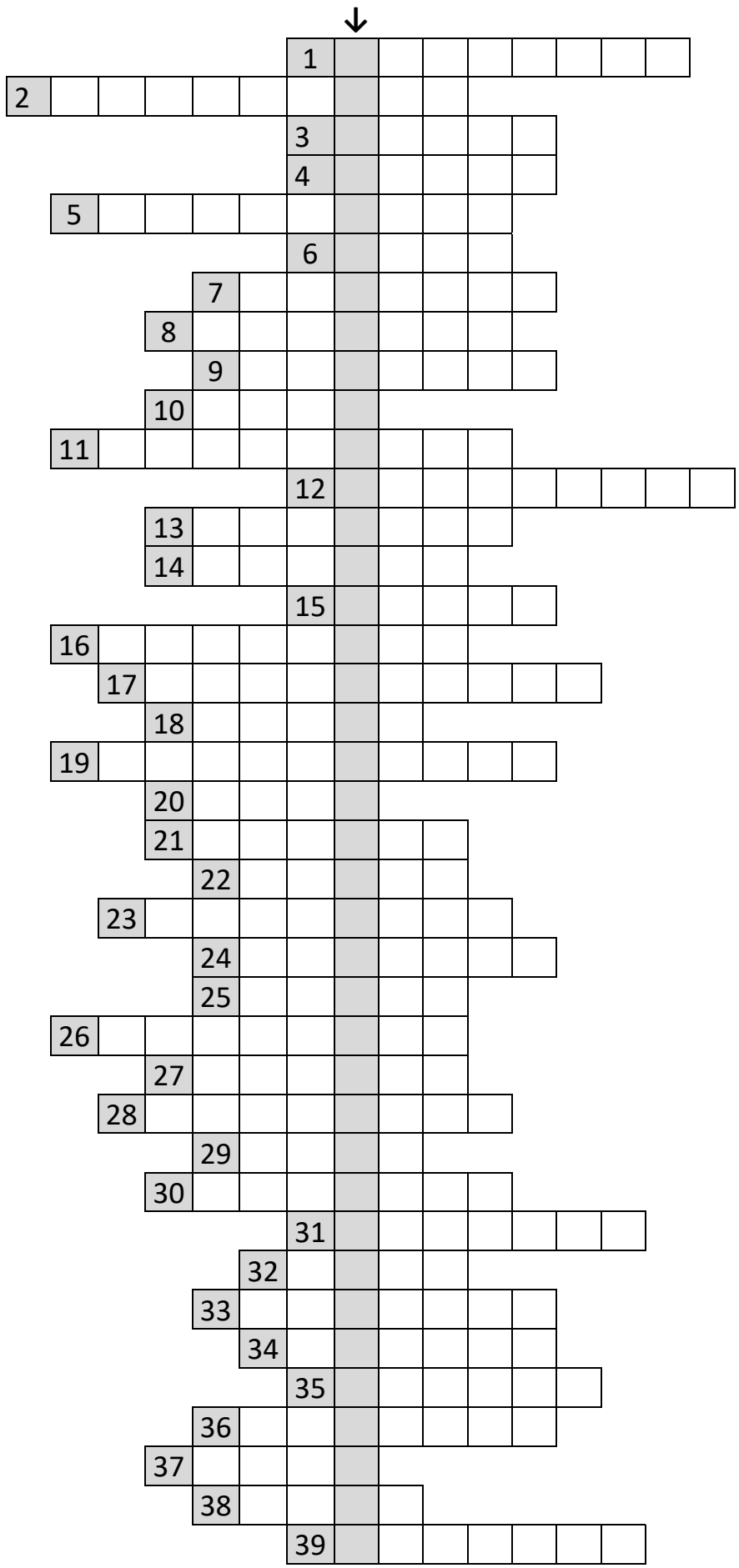
Nog twee kleine spelregels: De ë wordt als e gerekend, en de ij wordt als twee letters gerekend.

→ **Inzenden aan de redactie, uiterlijk 31 januari 2018** ←

Veel succes!

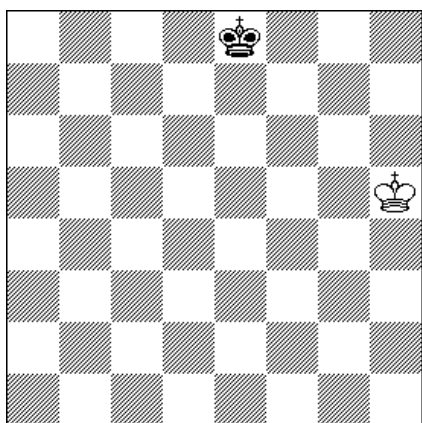
1 STOOT WA -A	2 	3 WOLVADERKERS
4 GELLD	5 	6 N A
7 1.e4,e5 I 2.f4 G=N -T	8 RUT(OK)TE(O)	9
10 troonopvolger -2 x a	11 	12
13 S+E 1.L 2.G -N	14 2x JE	15 K + BALKEN

<p>16</p> <p>RUY (K=T) LOPEZ</p> <p>-2 x S</p>	<p>17</p> <p>RUTTE D+E TUITERT HUIZINGA</p>	<p>18</p> <p>NEERSLAG</p> <p>←</p> <p>E=I</p>
<p>19</p> 	<p>20</p> <p>dictator</p> <p>-t</p>	<p>21</p> <p>1. Moeder</p> <p>2. Vader</p>
<p>22</p> 	<p>23</p> <p>WIJNGEBITTER</p>	<p>24</p> <p>R =</p> <p>g=d i=u</p>
<p>25</p> <p>WANDELEN</p> <p>←</p> <p>O=A</p>	<p>26</p> <p>LABRADOR BOXER COLLY</p> <p>+ =U</p>	<p>27</p> <p>MERKEL</p> <p>E=O</p>
<p>28</p> 	<p>29</p> <p>LA</p> <p>S</p> <p>-p</p>	<p>30</p> <p>M 13M</p> <p>N=V</p>
<p>31</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;"> <p>-V</p> <p>K=L</p> <p>T=D</p> </div>	<p>32</p> <p>2 x U</p> <p>AA=E</p>	<p>33</p> <p>LEEU(ING of ASN)W</p> <p>(Eng.) -K</p>
<p>34</p> <p>Mary Servaes Johnny Hoes Paradiso</p>	<p>35</p> <p>Kopjes Schotels Schalen</p> <p>-S</p>	<p>36</p> <p>HOER</p> <p>G=D -S</p>
<p>37</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: auto;"> <p>APPEL</p> <p>CONSTANT</p> <p>CORNEILLE</p> </div> <p>O=U -R</p>	<p>38</p> <p>GIERIG</p> <p>←</p> <p>-G</p>	<p>39</p> <p>.....JE</p> <p>.....ROTSEN EEEEEEE....</p> <p>.....TIJDPERK</p> <p>←</p> <p>IJ=U -R</p>

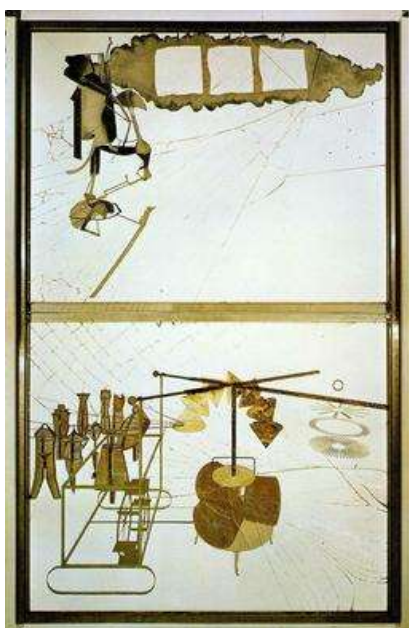

Een van de mooiste verhalen over schaken staat in *Schitterend Schaak* van Hans Ree uit 1997. Het gaat over Carel Mann, de Van Gogh onder de eindspelcomponisten. In dit verhaal komt een passage voor over Harry Goldsteen die Ree het prototype van de totale schaakonderzoeker noemt. Als Goldsteen een probleem heeft opgepakt rust hij niet voor hij het heeft opgelost. Hij beweegt zich bij voorkeur op paden waar hij weinig medewandelaars ontmoet zoals de retrograde analyse. Een onderwerp waar, volgens Ree, misschien honderd mensen in de wereld zich mee bezighouden. Sinds de Sherlock Holmes-rubriek van Rob de Vries in *De Promoot*, het clubblad van schaakclub Promotie, weten we dat het leeuwendeel van die honderd mensen in Zoetermeer woont.

Een van deze medewandelaars klampte mij op de clubavond aan. Hij had al vele uren aan *Het Niets* probleem besteed en was nog niets opgeschoten. De onrustige blik in zijn ogen verried een chronisch tekort aan slaap. Ik keek in het gezicht van een aan schaken verslaafde junkie. Welk percentage van zijn leven zou hij al verkwist hebben aan schaken vroeg ik me af. Ik voelde me als een dealer die verslaafden aan hun drugs helpt. Kan iemand dieper zinken dan een redacteur van een clubblad?

In NRC Handelsblad van 4 maart 2000 legt Hans Ree zijn lezers een klassiek retrograde probleem voor. In een oogopslag, schrijft Ree, valt te zien waarom dat zo is. De probleemcomponist heeft met minimale middelen gewerkt. Bijna niets, alleen twee koningen. Met minder materiaal is een legale schaakstelling niet mogelijk. Het is het absoluut minimale schaakprobleem. De Catalaan Dr. Julio Sunyer publiceerde 'Het Niets' probleem in 1923, het jaar van het niets. Bij een retrograde probleem gaat het er om de voorgeschiedenis van de diagramstelling te reconstrueren. Dat is vaak niet eenvoudig. De opgave luidt: Wit neemt zijn laatste zet terug. Daarna neemt zwart zijn laatste zet terug en in plaats daarvan doet hij een andere zet, waarna wit mat in één kan geven. Er is maar één oplossing. (*)

Retrograde analyse beschouw ik als een vorm van dadaïstische kunst. Dada kan gezien worden als een vorm van antiekunst, net zoals we retrograde schaak als een vorm van antischaak kunnen zien. Dada bereikte tussen 1915 en 1923 haar hoogtepunt. Marcel Duchamp startte samen met Francis Picabia, Man Ray en Alfred Stieglitz in 1915 in New York de dada-beweging. In dat jaar begon hij aan zijn grote kunstwerk *The Large Glass*, zie hiernaast. In 1923 verklaarde Duchamp *The Large Glass* permanent onaf. Op het toppunt van zijn roem gaf Duchamp de kunst op en besloot hij de rest van zijn leven aan het schaakspel, het spel van het niets, te wijden.

(*) Oplossing:

Wit neemt Kg6xTh5 terug. Dan neemt zwart Th8xD5 terug. Daarna speelt zwart 0-0 en wit geeft met Dh5-h7 mat.

□

Gasunie Tournament '77-'78

Felice Anno Nuovo
Happy New Year
Glückliches neues Jahr
Heureuse Année

In Groningen wordt al meer dan 50 jaar rond Kerst en nieuwjaar een schaaktoernooi georganiseerd. Dat begon in 1963 met het Niemeijer schaaktoernooi, een Europees jeugdtoernooi met daarin de jeugdkampioenen van Nederland, België Duitsland, Engeland, en Luxemburg. De Nederlander Coen Zuidema werd de eerste winnaar. In 1968 won Anatoli Karpov het toernooi, voor onder andere Jan Timman. Een jaar later verleende de FIDE aan het toernooi de titel European Junior Cup. In 1972 kreeg het toernooi formeel de status van Europees Jeugdkampioenschap, een status die het toernooi feitelijk al heel lang had. Dit toernooi werd 13 keer onder de vlag van Niemeijer gehouden. Vanaf 1975 ging het toernooi verder als het Gasunietoernooi en in 1976/'77 was het toernooi zelfs eenmalig het wereld-jeugdkampioenschap.

Wat begon als een klein toernooitje in het fabrieksgebouw van de tabak-, koffie en theefabrikant Niemeijer, groeide in de loop der jaren uit tot een jaarlijkse traditie in de Martinihal in Groningen.

Het Europees Jeugdkampioenschap werd voor het laatst in 1986/'87 in Groningen gehouden. In dat laatste jaar was Vassily Ivanchuk de winnaar van de Europese titel. Het jaarlijkse evenement in Groningen verdween echter niet van de schaakkalender. Want naast het Europese Jeugdkampioenschap waren er in de Martinihal in Groningen allerlei andere (neven-)toernooien met honderden deelnemers ontstaan. En die toernooien bleven. Eerst onder de sponsoring van de Gasunie en later als het Koop Tjuchemtoernooi. Vanaf 2002 ging het jaarlijkse kersttoernooi verder als het Harmonietoernooi, met als locatie het Harmoniegebouw in het centrum van Groningen. Thans wordt het jaarlijkse toernooi in het ACLO sportgebouw op het Zernike studentencomplex in het noorden van de stad Groningen gehouden. Het is nu een jaarlijks terugkerend schaaktoernooi waaraan iedereen, sterke of zwakke schaker, kan meedoen.

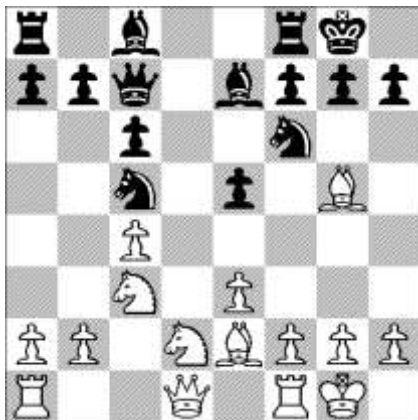
□

<i>partij</i>	Winnen aan het eerste bord	Rudi Matai
---------------	-----------------------------------	-------------------

Als je op het eerste bord speelt geeft dat een soort extra verantwoordelijkheid. In de eerste wedstrijd van het vijfde team had ik op het eerste bord knullig verloren. In de tweede wedstrijd zat ik aan bord 2 en weer verloor ik onnodig. Bah! Tijd om eens te scoren in wedstrijd 3.

Dat begon al goed, want ik kwam 5 minuten te laat binnen. Daarnaast zette mijn tegenstander razendsnel zodat ik al snel nog verder achter raakte op de klok. Positief daarentegen was de situatie op het bord. Mijn tegenstander werkte lekker mee en ik kwam steeds beter te staan.

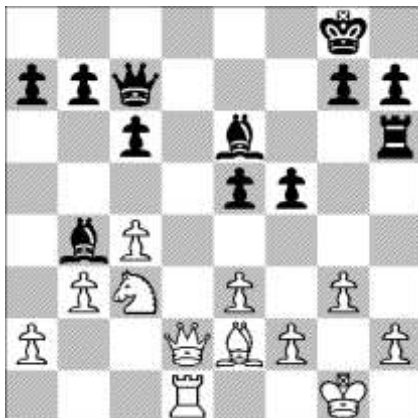
J. Dekker (Schaakmat Westland 4) - R. Matai (Promotie 5), 28-11-2017

← stelling na 10. ... Pd7-c5

11. Lxf6 ?! Lxf6, **12. Pde4 Pxe4**, **13. Pxe4 Le7**
en zwart had gratis het loperpaar.
Klokstanden: wit 1:36, zwart 1:20 (resterende tijd).

Later ontstond de volgende stelling.

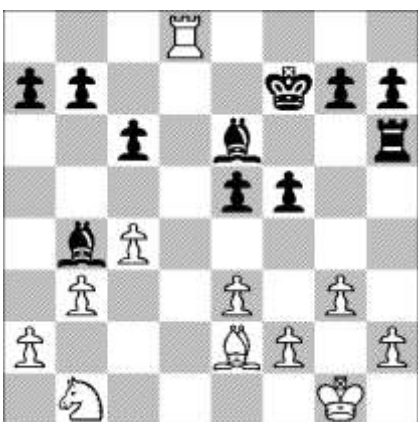
← stelling na 21. ... Le7-b4

Het witte paard zat gepend, maar zwart moet op trucs letten met **22. Pb5** of **22. Pd5**. In dit geval werken die niet.

Er volgde:

22. Dd8+?! Waarom kiest wit dit eindspel waarin zwart een geweldig loperpaar heeft? Dames op het bord houden was sterker.

22. ... Dxd8, **23. Txd8+ Kf7**, **24. Pb1**

← stelling na 24. ... Pc3-b1

Hier dacht ik na over een goed plan. Wit dreigt **25. Tb8 b6**, **26. Tb7+** met pionwinst. En ik vond:

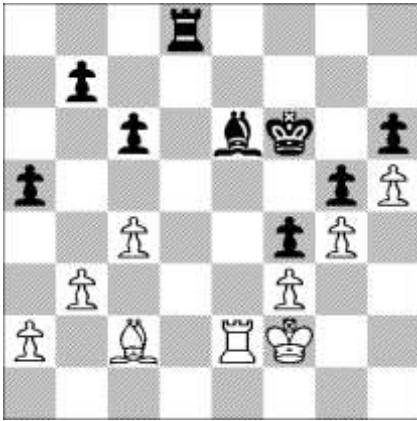
24. ... f4! Tast de witte structuur aan en dreigt Lf5 met opvoering van de druk. Klokstanden: wit 1:22, zwart 1:01.

25. exf4 exf4, **26. g4 !?** brutaal en onverwacht. Maar de witte loper wordt wel slechter.

26. ... Tf6, **27. f3 Kg6**. Nu kan zwart met Tf7 de pion op b7 dekken.

28. Pd2 Wit gaat een eindspel in met een slechte loper.

28. ... Lxd2, **29. Txd2 Tf8**, **30. Ld3+ Kf6** (**31. Lxh7 g6** en de loper zit diep in de problemen).

← stelling na zet 35 van wit

Vijf zetten verder.

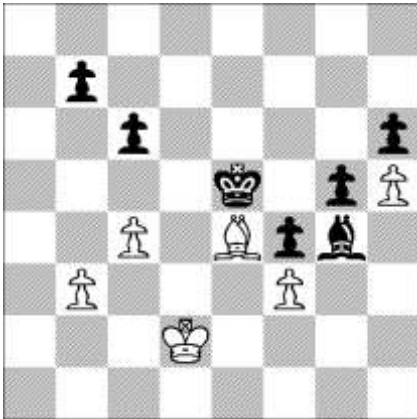
35. ... a4. Zwart staat beter maar moet een tweede front openen om er iets van te maken.

36. Le4 Td1, 37. Te1? (37 Tb2 en de strijd is nog volop gaande)

37. ... Txe1 Klokstanden: wit 51 minuten, zwart 28 minuten.

38. Kxe1 Ke5 (dreigt iets), **39. Kd2?** Ziet het niet. Wit speelde deze zet a tempo.

39. ... axb3, 40. axb3 Lxg4!

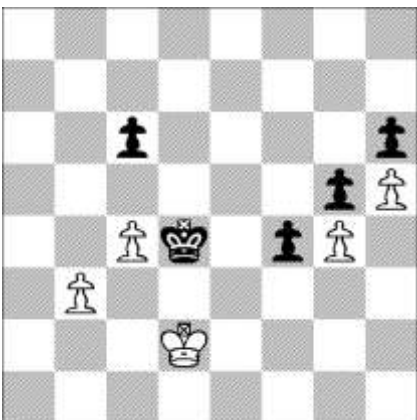

← stelling na 40. ... Le6xg4

De pion f3 is overbelast. Wit kan nu h5 en f3 niet tegelijkertijd dekken.

41. Lxc6 a tempo gespeeld

41. bxc6, 42. fxg4 Kd4

← stelling na 42. ... Ke5-d4

En wit gaf hier op...

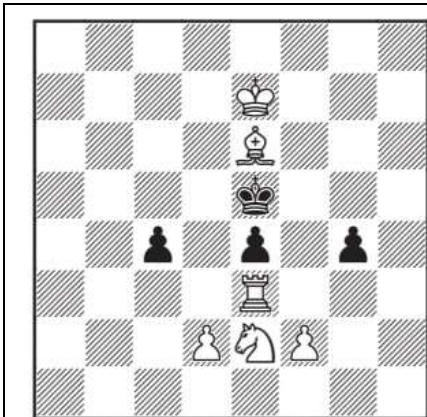
Klokstanden: wit nog 51 minuten, zwart 25.

0-1

Heerlijk om met zwart te winnen aan het eerste bord. Jammer dat de wedstrijd verloren ging, maar we gaan vol goede moed verder!

□

Kerst	Wit aan zet: mat in 2	Rob de Vries
--------------	------------------------------	-------------------------

Deze kerstpuzzel werd gecomponeerd door T. R. Dawson en werd voor het eerst gepubliceerd in the Chess Amateur in 1924.

Als zwart aan zet zou zijn dan zou hij alleen maar 1. ... c3 of 1. ... g3 kunnen spelen, waarna hij mat zou staan na 2. d4# respectievelijk 2. f4#.

Maar: wit is aan zet! Hoe maakt wit gebruik van bovengenoemde omstandigheid? Mat in 2!

Oplossing: → blz. 41

oude doos	Sherlock Holmes	Rob de Vries
----------------------	------------------------	-------------------------

	<i>december 1999 / maart 2000</i>
--	---

In het verleden heb U ik in de Promoot diverse retrogade-problemen voorgeschoteld, maar ik had niet meer paraat dat ik daarmee al in 1998 was begonnen. Daar kwam ik weer achter toen Hans Meijer mij mailde over een artikel in 2000 (zie voetnoot op blz. 37). Bij het zoeken in het door diezelfde Hans Meijer bijgehouden en doorgegeven archief stuitte ik op een serie artikelen uit 1998-2000, die eindigde met onderstaande prijsvraag.

Omdat het overtypen van zo'n 6 pagina's tekst niet een heel leuk werkje is heb ik mijn toevlucht genomen tot het inscannen van de betreffende bladzijden, gevolgd door het gebruiken van een online OCR-programma (voor geïnteresseerden: www.free-ocr.com; OCR = Optical Character Recognition). Het resultaat was een bijna foutloos naar editbare tekst overgezet artikel. Alleen een 3 en een 5 werden door dit programma af en toe verwisseld, en ook de 2 en de Z, evenals de l en de 1, en de g en de 9, kwamen soms verkeerd over, en accentletters vroegen ook om enige extra aandacht achteraf. Verder niets dan lof voor dit gratis programma!

[1] Prijsvraag [Promoot december 1999]

Als opgave voor onze prijsvraag dient het probleem getiteld "de zaak van de gevallen pion" (zie diagram). Bij deze stelling ligt er een witte pion op de grond, en omdat geen van beide spelers nog weet op welk veld die pion stond wordt aan Sherlock Holmes gevraagd om deze vraag te beantwoorden. Nadat Holmes de stelling had bestudeerd verkondigde hij dat hij uit de stelling alleen niet kon afleiden op welk veld die pion thuis hoorde, maar toen iemand hem vertelde dat beide koningen nog geen enkele zet hadden gedaan verklaarde hij na enig gepeins dat hij nu wel voldoende informatie had om het probleem te kunnen oplossen! Van welk veld was de gevallen pion afkomstig?

Uw oplossing gaarne uiterlijk 15 februari 2000 inleveren bij ondergetekende, hetzij op dinsdagavond in de zaal, hetzij per post, hetzij per email. De oplossing dient minimaal te bestaan uit de vermelding van het gevraagde veld, desgewenst voorzien van al dan niet uitvoerige toelichting; de toelichting kan helpen de beste inzending te bepalen! Voor de winnaar(s?) is een "lekkere" prijs beschikbaar. Succes!

[2] Oplossing en uitslag [Promoot maart 2000]

Als ik mij niet vergis zitten - gezien de reacties - vele lezers te popelen van ongeduld om er achter te komen waar die gevallen pion nu toch vandaan kwam, en hoe je dat eigenlijk moest uitvinden. Als u aanwezig was op de Promotieoliebollenschaakavond (dit woord komt door de spellingcontrole!) dan kon u na afloop onder anderen heer Bannink en heer Waal zeer fanatiek bezig zien met het zoeken naar de oplossing. Vooral toen ik en passant (letterlijk) opmerkte dat er al één oplossing binnen was, en dat die foutief was, en dat die van heer Meijer afkomstig was, toen werden ze pas echt enthousiast! Dat ik inmiddels ook een correcte oplossing in mijn e-mail had (van heer Eggink) wist ik op dat moment nog niet, omdat de voorbereidingen voor het oliebollengedoe mij afhielden van het legen van de postbus (ik moet elke keer dat ik wil internetten een telefoonkabel van 15 meter van de 1e naar de 2e verdieping leggen, lekker modern hè?).

Ik wil eerst nog even mijn excuses aanbieden voor de slechte kwaliteit van de afdruk van de probleemstelling in het vorige clubblad. En dat nog wel nadat ik in een eerder nummer had uitgelegd hoe je schaakstellingen in een artikel kan opnemen. Ik kan U verzekeren dat de stelling er op mijn scherm zeer goed uitzag, en dat er ook na

afdrukken op mijn printer niets mis mee was! We hadden echter al eerder gemerkt dat na e-mailen van een artikel naar de redactie het er op de redactie-PC soms toch wat anders uitziet, hetgeen vast wel met verschillen in de lokale PC-, Windows-, Word- en/of printer-instellingen te maken heeft. Ik zal mijn best doen dit soort ongemak in de toekomst te vermijden! We hebben geprobeerd alle belangstellenden van een goede afdruk te voorzien door op een aantal clubavonden beter afgedrukte stellingen te verspreiden. Mocht U die gemist hebben: SORRY!

Laten we nu beginnen met het herhalen van de opgave. Naast het bord werd een witte pion gevonden die kennelijk van het bord was gevallen, maar niemand wist meer op welk veld die pion thuis hoorde. Ook Sherlock Holmes wist het in eerste instantie niet, maar toen hem verteld werd dat beide koningen nog niet van hun plaats waren geweest, toen kon hij haarscherp het juiste veld aanwijzen! Kan (kon) u dat ook? Ik heb de indruk dat sommige kandidaat-oplossers door mij onbedoeld op het verkeerde spoor zijn gezet doordat ik in de inleiding tot deze opgave vermeldde dat er bij dit soort problemen in principe 64 verschillende antwoorden mogelijk zijn (a1 t/m h8), "en soms zelfs 65" omdat "in het doosje" ook het antwoord zou kunnen zijn. Bij deze opgave was echter gegeven dat de pion van het bord was gevallen; er was dus geen sprake van "uit het doosje vallen" of zoiets!

De inzendingen

Vrij snel na de publicatie van dit probleem ontving ik een email van heer Meijer (die als redactielid het probleem natuurlijk iets eerder had gezien dan de rest van de club, maar wat doet dat er toe?), met de volgende inhoud:

Dear Mr. Holmes,
I have been studying your retrograde problem for some time now and I have to admit I'm completely lost. A black piece somehow has managed to reach h3 so that the white g-pawn could take it there. But since only the black rook on a8 is missing this seems to be impossible since that rook could never have left its prison on a8. Furthermore all black pawns are still on the board so no promotions could have occurred. Conclusion: a paradox. Please let me know whether the initial position is correct.
Yours truly,
Watson.

Dit was wel erg eenvoudig, en was dan ook foutief! Ik kon niet nalaten "Watson" het volgende antwoord te sturen:

Dear Dr. Watson,
I'm afraid the position is indeed correct! You should perhaps reconsider whether all you "proved" is correct or not. I am sure that eventually you will find the solution! (You will of course understand that this is all I can tell you at this moment.)
With kind regards,
Sherlock Holmes.

En zie, enige dagen later ontving ik zijn "gecorrigeerde" versie. Helaas, weer foutief! Kijk maar (Watson sprak inmiddels Nederlands):

Rob,
Mijn dank voor je snelle reactie. Ik heb sinds mijn vorige emailtje wat na kunnen denken over het denken van de retrograde-fanatici. Ik denk dat ik door heb via welke bizarre wegen zij denken. Mijn oplossing: De witte pion van c2 is op c6 gesneuveld. Zwart sloeg deze pion met zijn b-pion. Hierdoor kon de zwarte toren van a8 uit zijn gevangenis ontsnappen en zich op h3 opofferen. Vervolgens offerde wit zijn zwartveldige loper op veld b6. Zwart sloeg deze loper met zijn c-pion. De witte toren die op h1 stond kan op vele manieren gesneuveld zijn. Laat ik het er op houden, geheel in lijn met het retrograde denken, dat een zwart paard deze op h1 geslagen heeft. Een en ander leidt tot de conclusie dat de witte pion die op de grond ligt al reeds geruime tijd niet meer op het bord staat. Het gegeven dat de koningen niet bewogen hebben sluit elke andere oplossing uit, hetgeen Holmes natuurlijk haarfijn zag. 'Elementary, dear Holmes'.
Een plezierige millennium-wisseling en tot ziens op de oliebollenschaakavond.
Hans.

Toen, zoals hierboven al gezegd, heer Eggink mij mededeelde dat hij per email een volgens hem correcte oplossing had ingestuurd (nadat hij mij eerder - tijdens onze gezamenlijke pogingen oliebollenschaak varianten

te bedenken - al had verteld dat hij het "snapte") was ik natuurlijk zeer benieuwd wat hij ervan had gemaakt. Ziehier zijn verhaal:

Beste Sherlock,

Net zoals u heb ik na enige overpeinzingen kunnen deduceren waar de van het bord gevallen witte pion vandaan kwam. Weest u zo goed mijn redentatie op onjuistheden te controleren. Ten eerste valt op dat van zwart al het materiaal nog op het bord staat, behalve een toren. Omdat de koning niet heeft bewogen en gezien de pionnenstructuur op de koningsvleugel moet dat dus de toren van a8 zijn. Van wit mist, buiten de van het bord gevallen pion, alleen de zwartveldige looper en een toren. Er missen geen pionnen, dus de oplossing heet ook niets met promoties te maken. Uit het bovenstaande en de witte pion op h3 wordt direct duidelijk dat wit (die maar één keer geslagen heeft) de missende zwarte toren op h3 heeft geslagen. De missende pion (die niet geslagen heeft) kan dus alleen nog maar op c2, c3, c4 of c7 staan (gegeven was dat hij op het bord stond). De volgende vraag is hoe de zwarte toren op h3 gekomen is. Dit kan alleen als de zwarte b- en c-pionnen kruiselings hebben geslagen: b7xc6 en c7xb6. Dat kan precies, want er missen twee witte stukken. De witte zwartveldige looper kan alleen maar op b6 geslagen zijn, maar als deze looper eerst zou zijn geslagen kan de toren op a8 zijn gevangenis nog steeds niet verlaten omdat de looper op c8 zijn weg verspert (die kan pas weg als b7xc6 is geslagen gezien de pion op d7, en dan kan de toren er niet meer uit). Conclusie: de missende witte toren moet als eerste op c6 zijn geslagen, daarna kon de zwarte toren over de open b-lijn naar h3 om daar geslagen te worden, en tenslotte werd de witte zwartveldige looper op b6 geslagen.

Hoho, hoor ik u nu denken. Hoe kan de witte toren op c6 geslagen zijn voordat de g-lijn opening en de koning bewogen heeft? Het antwoord luidt dat het hier om de toren van a1 ging! Recapitulerend: de witte a-toren gaat naar b6 [heer Eggink bedoelt c6, RdV], wordt daar geslagen, de zwarte a-toren gaat naar h3, wordt daar geslagen, de witte zwartveldige looper gaat naar b6, wordt daar geslagen, de witte h-toren gaat naar a1. En de tochten van de witte torens leiden ons ook direct naar het antwoord op de vraag waar de c-pion stond: om dat mogelijk te maken kan de missende pion niet op c2 of c3 gestaan hebben. Ook c7 is niet mogelijk omdat de c-lijn niet open is geweest en er niet voldoende is geslagen, en dus luidt de conclusie dat de missende pion op c4 stond.

Uiteraard haalt u in uw grootsheid direct alle fouten uit deze redentatie. Maar ik wil leren, leren!

Uw nederige dienaar,

Gerhard Eggink

In bovenstaand relaas heb ik (RdV) twee gedeelten onderstreept. Dat zijn de twee "clou's" die dit probleem bevatte, en die ik hier nog even samenvat:

1. De zwarte b- en c-pionnen moeten inderdaad kruiselings hebben geslagen (b7xc6 respectievelijk c7xb6) om het mogelijk te maken de toren van a8 naar h3 te laten gaan, waar hij (zoals iedereen wel doorhad) is geslagen. In het Engels heet dit kruiselings slaan overigens heel fraai "cross-capturing".

2. Op c6 is de witte toren van a1 geslagen, waarna de toren van h1 naar a1 is gegaan! Heer Eggink's conclusie dat de gevallen pion op **c4** thuis hoorde is volledig juist! Hierna bleef het enige weken stil in mijn mailbox, ondanks mijn aansporingen aan diverse leden om toch vooral een oplossing in te sturen respectievelijk in te leveren (Bannink? De Waal? Noordhoek? Martens? Van de Graaf? Nepveu? Boerkamp? Luitjes? Minnema? Van Staden? Veldhuizen? Tan? Trommel?). Sommigen verklaarden met het probleem bezig te zijn, sommigen beloofden een oplossing in te zullen leveren, sommigen "hadden geen tijd", sommigen waren de opgave kwijt (soms tot 3 keer toe!), maar slechts weinigen kwamen uiteindelijk met

iets op de proppen! Eén van de Leenman-tweeling (sorry ik weet echt niet of het Timo of Dennis was) vond dat de stelling echt onmogelijk was en vroeg bij herhaling wanneer ik de oplossing zou geven, zo benieuwd was hij

ernaar! Maar zie, op de dag die als sluitingsdatum was vermeld (toevallig een dinsdag) kreeg ik zowaar nog liefst 3 (DRIE) oplossingen aangereikt. De eerste was van heer Bannink, en dat was de enige oplossing die ik niet per email maar gewoon op papier ontving. Zijn volledige verhaal was als volgt (kijk goed anders leest U er overheen!):

Bernard B.

c4, toren op al moet van h1 komen, anders kan het mijns inziens niet.

Hoewel het antwoord (c4) correct is moeten we toch vaststellen dat de "bewijsvoering" hier wel erg magertjes is, al volgt uit het vermelden van in ieder geval de tweede "clou" natuurlijk wel dat heer Bannink het redelijk begrepen had. Maar, zoals heer Eggink fijntjes opmerkte, hiermee was bijvoorbeeld niet aangetoond dat de pion niet op c7 had kunnen staan. Verder bevatte de email van die dag (ook nog mijn verjaardag!) nog twee inzendingen. Hierbij eerst die van heer Sibbing:

Beste Rob,

Volgens mij stond de pion op c5 en is daar geslagen door het paard. Het enige zwarte stuk dat op h3 geslagen kan zijn is de toren van a8. De zwarte toren kan alleen ontsnappen via de b- of de c-lijn die eerst open moet zijn geslagen (en daarna weer dicht, dus bxc6 en cxb6 moeten zijn gespeeld). De witte zwartveldige looper kan alleen op b6 geslagen zijn, zodat de witte toren op c6 geslagen moet zijn. De zwarte witveldige looper kan alleen van c8 ontsnappen nadat de zet bxc6 reeds uitgevoerd is. Ergo: eerst moet bxc6 uitgevoerd zijn, waarna de toren via b8 naar h3 kan om geslagen te worden. De witte toren moet via dus de c-lijn (de enige mogelijkheid) naar c6 gaan en komt dus oorspronkelijk van a1! en kan dat alleen doen als b3 en c4 al gespeeld zijn. Stel dat de pion op c4 staat. De volgorde Ta1-c1-c3-d3-d6-c6 en bxc6 kan alleen nadat de velden b2 en c3 vrijgemaakt zijn. De looper moet van c1 weg - kan alleen via b2 - en de toren moet kunnen ontsnappen via c3 dus de pion moet in ieder geval naar c4 gespeeld zijn. Pas na het slaan op c6 kan de zwarte toren via de b-lijn en kan de zwarte looper via b7 ontsnappen. Dat lijkt mogelijk met de pion op c4, edoch omdat dan de velden a2, b3, c4 en c6 geblokkeerd zijn kan de zwarte looper nooit via b7 of a6 bij f5 komen. Er moet dus een gat ontstaan zijn om de looper door te laten en dat gat is ontstaan door de pion naar c5 op te spelen. Daar is hij de laatste zet door het zwarte paard geslagen. Bijvoorbeeld in partijvornn (ik zal geen moeite doen om de kortste partij naar deze stelling te bedenken, maar dit lijkt me toch al redelijk scherp, gezien de witte noodzakelijke manoeuvres met de torens):

1. b3 g6 2. c4 e5 3. Pa3 Le7 4. Lb2 Pf6 5. Tc1 Pa6 6. Tc3 Pc5 7. Td3 Pa6 8. Td6 Lf8 9. Tc6 bxc6 10. Ld4 Tb8 11. e3 Tb4 12. Lb6 Le7 13. c5 Th4 14. Pf3 Th3 15. gxh3 Pb4 16. Tg1 La6 17. Tg4 cxb6 18. Tc4 Lb5 19. Tc1 Ld3

20. La1 Lf5 21. Lc4 Pa6 21. Ld5 Pxc5, en de pion op c5 valt bij het slaan van het bord.

Sjaak Sibbing.

Hier is duidelijk veel moeite gedaan om de zaak in orde te krijgen! Wel een originele oplossing: gevallen tijdens het slaan! [Zie verder het Redactionele commentaar.] En als allerlaatste (van heer Boerkamp):

Hoi Rob,

Op de valreep nog een oplossing: Er is slechts één zwart stuk geslagen, de toren van a8. Deze kan alleen geslagen zijn op h3. De enige manier om op h3 te komen is via de b- of de c-lijn: zowel op b6 als op c6 moet dan iets geslagen zijn door een zwarte pion. Met de gevallen pion op het bord kan alleen de toren van h1 op c6 geslagen zijn. Deze kan pas na het slaan op h3 vertrokken zijn naar c6. Echter, zolang de pion nog op b7 staat, kan de looper niet weg van c8 om de toren van a8 door te laten. Kan niet dus. Hiermee is de vraag beantwoord: de pion op de grond hoort IN HET DOOSJE. We kunnen nog iets verder gaan. De pion kan niet door promotie in het doosje terechtgekomen zijn: promotie moet op c8 plaats hebben gevonden, maar zolang niets op c6 geslagen is, kan de looper niet van c8 af om promotie toe te laten. En het enige witte stuk dat op c6 geslagen kan worden, de toren van h1, kan er om boven beschreven reden niet komen. Dus de pion moet geslagen zijn op c6. Daarna kan Ta8 via de b-lijn naar h3, Lc8 via a6 eruit, Th1 laat zich via g-lijn slaan en Lc1 laat zich op b6 slaan.

Waarschijnlijk zie ik je vanavond nog wel.

Vriendelijke groeten, Harrie

Zoals U ziet hebben alle inzenders het wel ongeveer door, maar de meesten niet helemaal. De oplossing zoals die in het boek van Raymond Smullyan staat komt in grote lijnen overeen met die van heer Eggink. In het boek wordt geen partijverloop gegeven. Het is mij persoonlijk niet gelukt om de stelling op het bord te krijgen zonder dat de pion "onderweg" van het bord valt; de looper van c8 kan dan niet vanaf a6 de c-lijn passeren om uiteindelijk op f5

te belanden (want op b3 en c4 staan witte pionnen en op c6 en d7 zwarte). Maar het lukt gelukkig wel als je de pion op een geschikt moment laat vallen, hetgeen vermoedelijk de bedoeling van de auteur is. Ik hoop dat ik in de geest van Smullyan handel als ik het volgende mogelijke partijverloop geef (sommige zetten zijn slechts "vulling"): 1. b3 Pa6 2. c4 Pb4 3. Lb2 g6 4. Pa3 Pf6 5. Tc1 e6 6. Tc3 Le7 7. Td3 Lf8 8. Td6 Le7 9. Tc6 bxc6 [**hier valt de pion van c4 van het bord**] 10. Ld4 Tb8 11. e3 Tb5 12. Pc4 Th5 13. Pa3 Th3 14. gxh3 La6 15. Lb6 cxb6 16. Pf3 Ld3 17. Tg1 Lf5 18. Lc4 Pa6 19. Ld5 Pc5 20. Tg4 e5 21. Tc4 Pg8 22. Tc1 Pf6 23. Ta1 [*en zie daar de stelling uit het diagram*].

De uitslag

Een samenvatting van de inzendingen:

inzender	antwoord	correct	toelichting
Hans Meijer	in het doosje	nee	redelijk
Gerhard Eggink	c4	ja	(bijna) compleet
Bernard Bannink	c4	ja	nauwelijks
Sjaak Sibbing	c5	?!	zeer uitgebreid
Harrie Boerkamp	in het doosje	nee	uitgebreid

Het zal duidelijk zijn wie tot winnaar van de prijsvraag moet worden uitgeroepen: heer Eggink! Gerhard, van harte gefeliciteerd, en de (waarschijnlijk vloeibare) prijs zal binnenkort worden uitgereikt! Iedereen hartelijk dank voor de deelname (of poging daartoe), en voor het lezen van de voorgaande artikelen. En nu is het mooi geweest en gaan we weer "gewoon" schaken (nou ja, gewoon.....?).

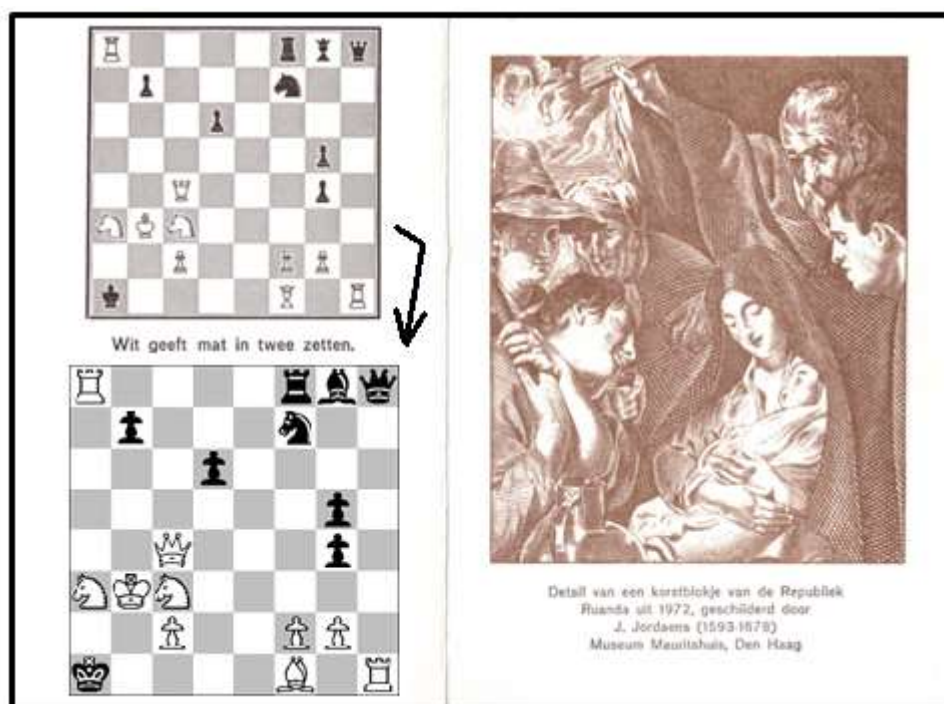
□

varia	Broeder Bavo Wols [1]	Henk Alberts
--------------	------------------------------	---------------------

Geboren 13 maart 1931 danwel 13 april 1932 in Alphen aan de Rijn als Piet Wols. Piet Wols werd een kloosterbroeder (Broeder Bavo) bij de Cisterciënzers "Abdij Mariënkroon" te Nieuwkuijk bij Waalwijk. Hij was medeoprichter van een schaakvereniging te Vlijmen, maar die schaakvereniging bestaat al lang niet meer. Dit overigens net als de gemeente Vlijmen zelf, welke op 1 januari 1997 in de fusiegemeente Heusden is opgegaan.

Broeder Bavo Wols maakte elk jaar een Kerst- en Nieuwjaarskaart waarop hij "zalig kerstfeest en een gezond 19xx" wenste en waarop naast een religieuze afbeeldingen ook altijd een schaakprobleem 'mat in twee zetten' stond afgebeeld. Hoeveel kaarten Broeder Bavo Wols precies heeft uitgegeven is onbekend. Bekend zijn in ieder geval de jaren 1982 en 1984 t/m 1988, alsmede een kaart waarop geen jaartal vermeld staat (1983?).

Hiernaast de kaart uit 1986. Wit geeft mat in twee zetten.

Oplossing tweezet: → **blz. 41** (zie ook blz. 35)

partij	Leren van je fouten	Harrie Boerkamp
---------------	----------------------------	------------------------

Als ik de gelegenheid kan vinden (haha, vroegpensioen) speel ik tegenwoordig graag een recent gespeeld partijtje na samen met trainer Fritz. Je weet dan nog wat er door je hoofd ging, welke alternatieven je zag en waarom je die niet speelde. Ik speel de hele partij na met Fritz tot plydiepte 18. Per zet kijk ik hoeveel mijn zet afwijkt van die van Fritz. Bij een verschil van 0,3 leg ik de grens. Bij kleinere verschillen kijk ik wel even naar de betere zetten die hij voorstelt, maar ik besteed er niet te veel aandacht aan. Vaak zijn de achterliggende ideeën voor mij toch te subtiel. Bij een verschil van 0,3 of meer beschouw ik mijn zet als Fout. In een verloren of gewonnen stelling (1,60) verhoog ik de marge. Nu is een verschil van minstens 1,00 een Fout.

Het blijkt dat gemiddeld 16% van mijn zetten een Fout is. Ik tel dan alles mee, ook theoriezetten als 3. ... f5 in het Jänisch en een gemist mat in drie in plaats van damewinst.

Voor analyse en training is het interessanter om de volgende fasen van de partij uit te sluiten:

- De openingstheorie
- Tijdnood (minder dan 5 minuten over)
- Gewonnen of verloren stelling.

De fase die dan overblijft is het echte werk. Fouten, die je in die fase maakt, kun je analyseren. Waarom maakte je die Fout? Wat dacht je toen je die zet deed? Heb je de Fritz-zet overwogen en zo ja, waarom heb je die verworpen? Wat heb je niet gezien en is daar een reden voor? Achterliggende gedachte: als je begrijpt waarom je een fout maakt kun je het de volgende keer vermijden. En uiteindelijk speel je dan perfect.

Aan de hand van een partij zal ik laten zien hoe het werkt. Ik laat mijn Fouten zien en waarom ik die maak.

Peter Ingenhoes (1807) - Harrie Boerkamp (1861)

Promotie 2 - RSC-Belgisch Park, bord 7, 7 november 2017

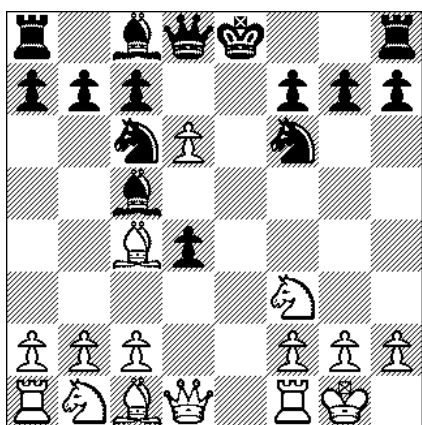
1. e4 e5, 2. Pf3 Pc6, 3. d4 exd4, 4. Lc4 Pf6, 5. 0-0 Lc5

Ik houd niet van de verwickelingen na 5..Pxe4.

6. e5 d5

Nu kan hij kiezen tussen de Max Lange (7. exf6) en de Estrin (7. Lb5). Maar hij besloot een eigen weg in te slaan, dus hier is het Einde Theorie en begint de analysefase.

7. exd6? (-0.39)

← stelling na 7. exd6

Nog nooit gezien. Fritz kiest voor de Max Lange (0.22).

7... Lxd6? (-0.09)

Mijn eerste Fout.

Als alternatief overwoog ik 7. ... Dxd6. Ik dacht dat de dame daar onhandig zou staan en dat ik problemen op e6 zou krijgen na 8.

Te1+ Le6, 9. Lxe6 fxe6, 10. Pg5 of direct 9. Pg5. Ik zie blijkbaar niet dat met Dxd6 veld d8 vrijkomt, zodat het paard van c6 daar soepel kan meeverdedigen. Ik moet niet op een algemeen gevoel afgaan, maar echt varianten proberen te visualiseren.

Ik keek in het geheel niet naar de veel betere mogelijkheid 7. ... 0-0! Ik heb dat geen seconde overwogen. Ik zie mogelijkheden om op de extra pion te gaan zitten en kies daar dan blijkbaar direct voor. Ik dacht dat ik 8. dxc7 nooit mocht toelaten, want dan ben ik mijn pluspion kwijt en is d4 geïsoleerd en kwetsbaar. Ook hier: varianten bekijken en de resulterende stelling beoordelen! Na 7. ... 0-0, 8. dxc7 Dxc7 is het -0.40.

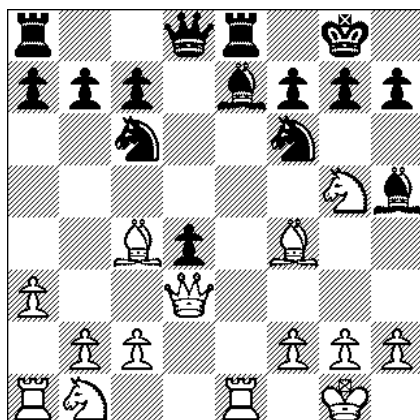
8. Te1+ Le7, 9. De2? (-0.68)

Een rare zet. Beter is 9. Lb5 (-0.09) Lg4, 10. Dxd4 Lxf3, 11. Dxd8+ Txd8, 12. gxf3

9. ... 0-0, 10. Lf4 (-0.92)

Een sjablone ontwikkelingszet. De compensatie voor de pion is verdwenen. Liever 10. c3 (-0.66)

stelling na 10. Lf4

10. ... Te8? (0.00)

Mijn tweede Fout.

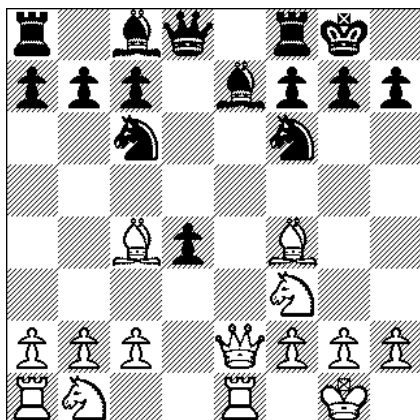
Fritz zegt keihard 0.00, omdat na 11. Pg5 Tf8, 12. Pf3 dezelfde stelling ontstaat. Mijn zet geeft natuurlijk niks weg en ik kan na 12. Pf3 iets anders doen. Maar ik had helemaal niet gezien dat ik na een eventueel 11. Pg5 terug moest met de toren! Je moet je er altijd van bewust zijn welke punten even vaak aangevallen staan als verdedigd, waarbij een aanval jou dus direct dwingt tot een reactie. Het ontgaat me hier dat ik een verdediger van f7 weghaal waardoor f7 zo'n kwetsbaar punt wordt. Dat komt omdat ik altijd op aanval speel, het aanvallende aspect van ..Te8 domineert mijn denken.

11. Dd3? (-0.53) Beter 11. Pg5 (0.00)

11. ... Lg4, 12. Pg5 Lh5, 13. a3? (-1.47)

Deze zet presteert niets. Wit kan zich beter ontwikkelen met 13 Pd2 (-0.98)

stelling na 13. a3

13. ... Dd7? (-1.00)

Mijn derde Fout.

Over deze zet was ik tijdens de partij heel tevreden, omdat het de torens verbindt (een aanval met ..Ld6 dreigt!) en omdat ik nu met een loperzet het zwakke punt f7 extra dekking kan geven. Ik wilde het alternatief 13 ... Lg6 niet doen omdat ik dan na 14 Db3 met de dubbelaanval op f7 en b7 zit opgescheept. Toch was 13 ... Lg6 14 Db3 goed voor zwart geweest (Fritz: -1.47) omdat 14..Pd5! kan, een zet waar ik totaal niet aan gedacht heb. Actieve verdediging! Ik zag het niet omdat het paard eigenlijk niet naar d5 kan en omdat een zet met het paard van f6 in de actuele stelling niet in aanmerking komt wegens Dxh7+.

Ik maak dus niet de denkslag: 'Als de dame weg is van de diagonaal d3-h7, kan ik het paard van f6 wegzetten en dan staat zijn paard op g5 twee keer in'. Met dit soort creatief denken, resulterend in varianten, kom je op de beste zet.

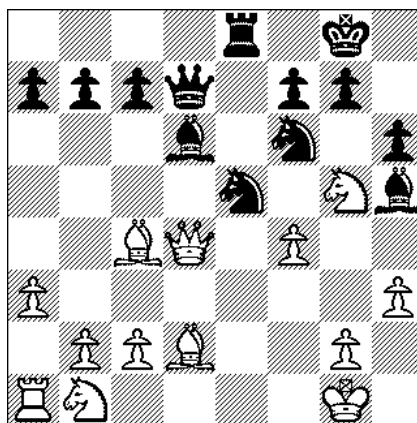
14. h3?? (-3.64)

Wat een verschrikkelijke zet. Hij had nog steeds gewoon 14. Pd2 (-0.95) moeten doen. Nu is de stelling gewonnen voor zwart en daarmee is de analysefase beëindigd. Van mijn 7 zetten in deze fase waren er 3 Fouten, een foutpercentage van 43%. Niet best, maar het gaat hier om de les. Bovendien speelde mijn tegenstander abominabel (sorry Peter), waardoor ik hem toch in 19 zetten van het bord kon zetten.

14. ... Ld6, 15. Txe8+ Txe8, 16. Ld2 Pe5,
17. Dxd4 h6, 18. f4

stelling na 18. f4

18. ... Dc6! Lekker zetje
19. Dc3 Pxc4 0-1

□

Mijn favoriete stuk

Onderweg naar Texel vroeg mijn vrouw me onlangs welk schaakstuk mijn favoriete stuk was. Zonder nadenken zei ik: “de toren”. Na de te verwachten waarom-vraag verzonk ik in gepeins. Ja, waarom eigenlijk? Een van de geheimen van een goed huwelijk is dat je op dit soort vragen gewoon antwoord geeft, dus ik deed mijn best. Een toren houdt lekker vast, zei ik. Een toren is bovendien betrouwbaar, rechtlijnig, maar als het nodig is toch flexibel. Een toreneindspel vind ik doorgaans wel interessant. Enfin. Uiteindelijk is het een kwestie van smaak. Ik denk dat veel schakers zullen kiezen voor het paard (“er is geen waarachtiger liefde, dan die tussen een man en zijn paard”, aldus Max Pam) of voor de machtige dame. Enkele, meer bescheiden karakters, zullen de pion verkiezen, klein en onbeduidend, maar ondertussen... Anderen zullen niet kunnen kiezen of hun voorliefde geheim willen houden. Ik vind het allemaal goed.

Jan Willem Duijzer

<i>varia</i>	Broeder Bavo Wols [2]	Henk Alberts
--------------	------------------------------	---------------------

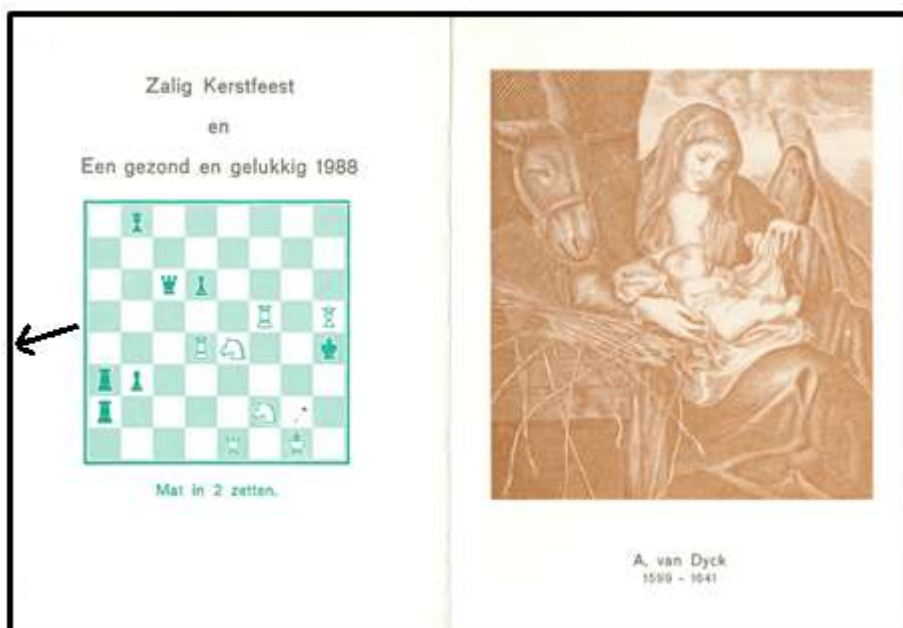
De kaart uit 1988.

Oplossing tweezet: → blz. 41

lets duidelijker:

Mat in 2 zetten
(zie ook blz. 32)

<i>partij</i>	Miniatuurtjes [2]	Manuel Nepveu
---------------	--------------------------	--------------------------

Tja, als de redactie een beroep op je doet omdat er niet voldoende kopij is voor een stevig Kerstnummer, wat doe je dan? Huilebalken dat anderen ook wel eens wat mogen aanleveren? Neen, dat doe je niet. Als ex-redacteur ken je je plicht en je gaat achter de computer zitten.

De bijdrage hiervoor ging over miniatuurtjes. Nou, dan gaan we dus op de ingeslagen weg verder. Nog een miniatuurtje dus. Wat schreef ik ook alweer? "Misschien dat ik in een volgend schrijfseltje nog eens een greep uit de oude miniaturendoos doe, misschien wel met eentje die ik erbarmelijk verloor." Een vrome belofte. Die zal ik een keer waar moeten maken. Maar niet nu. Terwijl ik dit schrijf ben ik in opperbeste stemming en dat wil ik even zo houden. Het onderstaand miniatuurtje speelde ik tegen Dierbare Vijand, iemand die mij ooit DIEP beledigde door enige rake observaties te delen met iedereen die het maar horen wilde. Er zijn lieden op deze club die geen idee hebben wie dat is. En dat wil ik zoveel mogelijk zo houden.

Tegen hem speelde ik onderstaand miniatuurtje. Het is een mooie variant van het Koningsindisch. Dierbare Vijand complimenteerde me na de partij dat ik de variant kennelijk zo uit mijn mouw schudde, want ik speelde snel. Klopt, het nadenken begon ergens na zet twintig... en toen was de partij al weer zo goed als gedaan. Maar dat was echt niet *mijn* schuld....

Wit: MN - Zwart: Dierbare Vijand, Zoetermeer 2006

KoningsIndisch

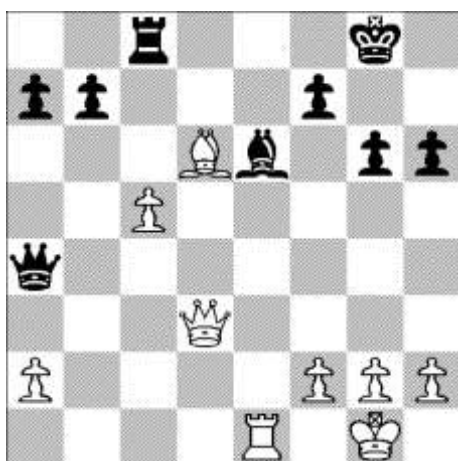
1. d4 Pf6, 2. c4 g6, 3. Pc3 Lg7, 4. e4 d6, 5. Le2 0-0, 6. Lg5

Dit is de Averbach-variant. Mooi, statig, vol ingehouden woede. En...Zwart komt niet zo gemakkelijk tot een koningsaanval wanneer Wit kort rokeert. Dat is een niet onbelangrijk pluspunt. Vind ik. Zeker als je tegen Dierbare Vijand moet.

6. ... c5, 7. d5 h6, 8. Lf4 e6, 9. dxe6 Lxe6, 10. Lxd6 Te8, 11. Pf3 Pc6, 12. 0-0 Pd4, 13. e5 Pd7, 14. Pxd4 cxd4, 15. Pb5 Pxe5, 16. c5 Pc4, 17. Pc7 Pxb2, 18. Dc2 d3, 19. Lxd3 Pxd3, 20. Dxd3 Tc8, 21. Pxe8 Lxa1, 22. Txa1 Dxe8

Hèhè, het gehakketak is ten einde. Het staat gelijk en Wit mag iets gaan verzinnen.

23. Te1 Da4?

Typisch zo'n automatisch gespeeld agressief zetje van Dierbare Vijand.

24 Txe6!

Ha! Gefopt!

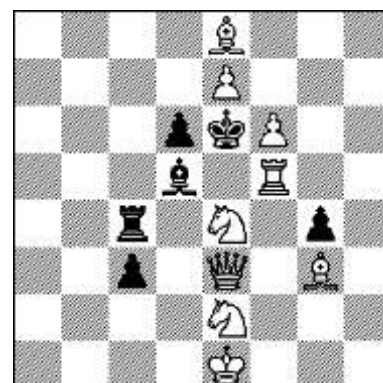
1-0 (vanwege 24. ... fxe6, 25. Dxc6+ Kh8, 26. Le5# - red.)

□

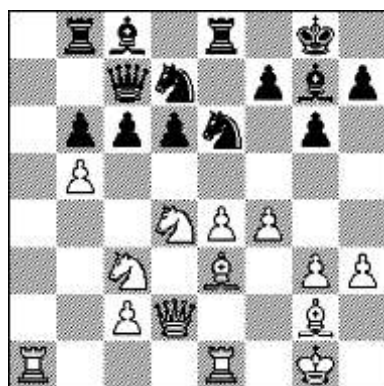
varia	De Kerstboom	<i>Hans Meijer</i>
-------	---------------------	--------------------

Het is al weer enige tijd geleden dat ik in Amsterdam 'My Life, Games and Compositions' (2003) van Pal Benko kocht, een boek dat hij samen met Jeremy Silman schreef. Dit boek stond op mijn lijstje van interessante schaakboeken en toen ik in Nederland was wilde ik het weleens inzien. Ik klom op de fiets, die ik voor het luttele bedrag van twintig euro tijdens Koningsdag op de kop getikt had, en fietste naar schaakwinkel Het Paard, Haarlemmerdijk 173, waar ze het uiteraard op voorraad hadden. Ik schrok wel even van gewicht en omvang van het boek. Het woog niet minder dan 1,3 kilo en ik had nog meer boeken die mee moesten naar Bolivia. Vroeger kon je nog wel wat smokkelen met het gewicht van je koffers maar die goeie ouwe tijd is voorbij. Alle vliegtuigmaatschappijen letten vandaag de dag op de kleintjes en de weegschaal op Schiphol slaat op tilt als er iets meer dan het toegestane gewicht in je koffer zit.

Wat het zwaarst is moest het zwaarst wegen dus ik kocht Benko's boek en stopte het met de rest van mijn boeken in mijn koffers. In zijn indrukwekkende boek besteedt Benko in 668 pagina's aandacht aan zijn leven, partijen, studies en problemen. Een van die problemen is de *KERSTBOOM*, zie hiernaast. Hij publiceerde deze tweezet in 1975 in Chess Life en het leek mij een uitstekend idee om dit probleem in dit kerstnummer van De Promoot op te nemen. Wit begint en geeft mat in twee. Ik wens een ieder veel succes! De te winnen prijs is een grootmeesterlijk gevoel!

Benko's memoires zijn interessant. Zo beschrijft hij in detail zijn verblijf van anderhalf jaar in een bruut Hongaars 'kamp' na een mislukte vluchtpoging. President Nagy verleent Benko amnestie en na verloop van tijd mag hij weer voor zijn land schaken. Dat doet hij met verve wachtend op een geschikt moment om te vluchten. In juli 1957 is het zover. In Reykjavik wandelt hij naar de Amerikaanse ambassade en vraagt asiel aan. Ook in de Verenigde Staten boekt hij als schaakgrootmeester vele successen, zo wint hij er onder meer acht keer het Open Kampioenschap. Hij raakt bevriend met Bobby Fischer die hij ervan beticht paranoïde te zijn en op Curaçao verwijt Benko in 1962 de negentienjarige Fischer, als deze secondant Bisguier verbiedt om hem te helpen, dat hij een egoïstisch varken is, zoals in een interview van Dirk Jan ten Geuzendam met Benko in NiC 2016/2 te lezen is. Desondanks staat Benko zijn plaats in het Interzone-toernooi van Palma de Mallorca van 1970 aan Fischer af, die twee jaar later in Reykjavik wereldkampioen wordt. Benko zag in dat zijn tijd voorbij was en dat Fischer ver kon komen. Pal Benko komt in zijn boek over als een origineel schaker en sympathiek mens.

Pal Benko - Bobby Fischer,
Kandidatentoernooi Curaçao, ronde 1, 2 mei 1962

1.g3 Pf6 2.Lg2 g6 3.e4 d6 4.d4 Lg7 5.Pe2 0-0 6.0-0 e5 7.Pbc3 c6 8.a4 Pbd7 9.a5 exd4
10.Pxd4 Pc5 11.h3 Te8 12.Te1 Pfd7 13.Le3 Dc7 14.f4 Tb8 15.Dd2 b5 16.axb6 axb6 17.b4
Pe6 18.b5

← [zie diagram]

18...Pxd4 19.Lxd4 Lxd4+ 20.Dxd4 c5 Naar Benko's mening staat zwart hier verloren!
21.Dd2 Lb7 22.Tad1 Te6 23.e5 Lxg2 24.Kxg2 Db7+ 25.Kf2 Td8 26.exd6 Pf6 27.Txe6 fxe6
28.De3 Kf7 29.Df3 Db8 30.Pe4 Pxe4+ 31.Dxe4 Td7 32.Dc6 Dd8 33.Kf3 Kg7 34.g4 e5
35.fxe5 Tf7+ 36.Kg2 Dh4 37.Tf1 Txf1 38.Kxf1 Dxh3+ 39.Dg2 De3 40.De2 Dh3+ 1-0

□

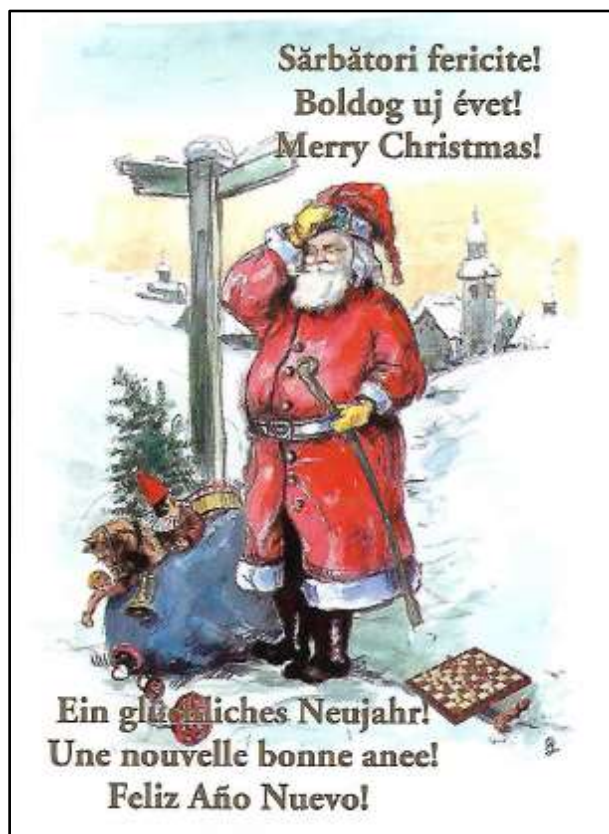
NB: Dit artikel is o.a. gebaseerd op een artikel in de Promoot van maart 2000, dat zelf weer was gebaseerd op een column van Hans Ree in de NRC van 4 maart 2000 (opmerkelijk: die Promoot was ook gedateerd 4 maart 2000!), en dit verhaal komt ook voor in Hans Meijer's boekje "Losse Notities, Schaakverhalen" uit 2007.

Neboisa Illijin, Roemeens Internationaal Meester, medeorganisator van het Schaaktoernooi in Biel en uitgever van een veelheid aan schaakansichtkaarten, met name ter gelegenheid van toernooien, ter gelegenheid van Pasen en een aantal van maar liefst 26 verschillende kerst- en nieuwjaarskaarten.

Op deze pagina een (kleine) selectie van enkele van zijn Nieuwjaarskaarten.

Op Neboisa Illijin's kaarten wordt in een veelheid van talen een Nieuwjaarswens (of soms ook een kerstwens) uitgesproken. Daarbij wel een klein kritiekpuntje: de Nederlandse taal ontbreekt op deze wenskaarten en ook de Duitse wens (Ein glüchliches Neujahr) zou beter kunnen...

varia	Mail	Hans / Bernard / Rens / Harrie
--------------	-------------	---------------------------------------

Hans Meijer → Rens + Harrie, 22-10-17, 16:40

Beste Rens en Harrie, Onze zomerkampioen naar Guernsey! Ik meteen mijn bookmaker gebeld en duizend pond op Rens ingezet! En ook nog honderd pond op Harrie. Je weet immers maar nooit. Met Harrie kan het vriezen of dooien. Wat kon er misgaan? Niets toch? Nu zie ik dat jullie allebei drie uit zeven gescoord hebben. Waren het de Guernsey vrouwen? Lag het soms aan jullie coach? Elfhonderd pond in het Kanaal. Foetsie! Gaarne tekst en uitleg in De Promoot. Groeten, Hans

Bernard Bannink → Hans, 23-10-17, 10:25

Hoi Hans, Ik ben wel benieuwd wat the odds waren. Volgens mij redelijk goed. Ik heb wel eens van belchinezen gehoord. Niet van mailbolivianen 😊😊. Ik vind dat Harrie goed gespeeld heeft en Rens net een halfje te weinig. Groet Bernard

Rens Minnema → Hans + Bernard, 28-10-2017, 12:24

Hoi Hans en Bernard, Na een week uitvoerige analyse blijkt: Het waren de vrouwen. Het zijn altijd de vrouwen. EN Ik piek niet op de juiste momenten. Daar werk ik nog aan Hans. Die momenten dat jij 1000 pond op mij inzet als mailbolivianaan. Btw ik zou toch voorzichtiger beginnen met iets van 100 bolivianos. Nog een paar van deze bets en je bent je huis kwijt. Groeten Rens

Hans Meijer → RdV, 01-12-2017, 09:23

Beste Rob, Heb ik net 100 bolivianos op Rens ingezet bij mijn bookmaker in Londen en lees ik op de website van Promotie dat hij als nummer 333 geplaatst is. (Moet dat overigens geen nummer 74 zijn en Harrie nummer 63? Groep B?) Ik ga er nu vanuit dat Rens mij die 100 bolivianos volgend jaar tijdens onze schaakreis naar Argentinië, zie de bijlage, weer terugbetaalt, want dat advies dat Rens mij gaf om geld op hem in te zetten lijkt nergens op. Ook lees is dat Rens en Harrie allebei met pensioen zijn, terwijl ik dacht dat de Nederlandse economie, lees Rutte. hun inzet goed kan gebruiken. Mooi is natuurlijk wel dat Harrie nu met Rens, Bernard en mij mee kan naar Argentinië. Ik stel voor dat Rens Harrie hierover even bijpraat. Rens en Harrie veel succes daar in Benidorm. Versla al die Spanjolen! Bij Alkmaar zal de victorie beginnen! Ik bedoel natuurlijk bij Benidorm. Groeten, Hans

Rens Minnema → Hans, 03-12-2017, 13:45

Hoi Hans, Even een korte update zodat je psychologisch vast afscheid kunt nemen van je 100 bolivianos. Ik ben in gevecht voor de laatste plaats. Ik neem aan dat je daar ook je geld op had ingezet gezien mijn plaatsing in dit enorm sterke toernooi...? Alleen tot mijn spijt heb ik per abuis een halfje gehaald. Kortom ik zal mijn best doen de rest gewoon kansloos te verliezen zodat jij alsnog in de prijzen valt. Groeten vanuit mijn luie ligstoel aan het zwembad, Rens

Hans Meijer → Rens, 03-12-2017, 13:58

Rens, Na de eerste ronde had ik al het idee dat het mis kon gaan. Ik zou zeggen laat die Spaanse dames met rust, luister naar de adviezen van Harrie, recht je rug en ga aan de slag. Volgens het volkslied van de Polen is er nog niets verloren! Acht uit tien en een plaats in de top 10 zitten er nog steeds in! Succes, Hans 🤔

Hans Meijer → Rens + Harrie, 05-12-2017, 11:45

Rens en Harrie, Ik bezoek nietsvermoedend de onvolprezen Promotie website en zie daar dat jullie vandaag allebei een bye opgenomen hebben. En ik maar fors inzetten op jullie beiden bij mijn bookmaker. Nu kan ik

fluiten naar mijn geld. Een boete voor jullie beiden. Ik stel voor dat jullie Bernard en mij in Mar del Plata trakteren op een vijf gangen diner in een voortreffelijk restaurant. Groeten uit een regenachtig Cochabamba, Hans.

Hans Meijer → Harrie + Rens, 06-12-2017, 23:55

Beste Harrie en Rens, Ik zie dat het goed gaat met Harrie. De Spaanse stranden doen hem goed. Wist jij, Harrie, dat de stranden van Mar del Plata minstens zo goed zijn? Met Rens gaat het minder. Voordat je naar Argentinië gaat eerst maar eens een sportpsycholoog inhuren. Dat plan om laatste te worden is toch wel van de baan hoop ik. Gewoon nog drie keer winnen! En Harrie natuurlijk ook! Gewoon Manuel laten zien dat het in het boerenkamp goed toeven is. Groeten, Hans. 🖐

Harrie Boerkamp → Hans, 07-12-2017, 02:00

Hoi Hans, Geweldig zo'n fan op afstand. Ik had vandaag weer zo'n jong Spaans mannetje met veel ego, die niet kon verdragen dat hij smadelijk werd verslagen door een zwakkere speler. Die dan ook nog duidelijk wat zat te rommelen en te bluffen. Ik heb eerst een pion geofferd, toen een kwaliteit, toen een paard tegen een pion. Het werd hem te hachelijk en hij gaf de kwaliteit terug. Daarna gooide ik nog een pion op het vuur en tenslotte een looper tegen een pion. Die laatste durfde hij niet aan te nemen en vlak daarna won ik zijn looper zodat we per saldo gelijk stonden. In zijn tijdnoed liet hij mijn dame te dicht bij zijn gehavende koningsstelling komen en het slotsalvo was hem te machtig. Hij gaf me nog net een hand, zei niets, verfrommelde zijn notatiebiljet en rende weg. Netjes verliezen moeten sommigen nog leren. De hoogste 11 borden spelen op de eerste verdieping en daar mag ik me morgen melden! Rens speelt een hopeloos toernooi, alles gaat mis. Hij zal dus waarschijnlijk het hele toernooi in de kelder moeten blijven. Zijn stemming lijdt daar overigens totaal niet onder, een sterke eigenschap die je bij schakers weinig aantreft. Groeten uit het zonnige Benidorm, Harrie

Rens Minnema → Hans, 11-12-2017

Hoi Hans, Je begrijpt dat ik een tijdelijke radiostilte had ingelast om mij volledig te focussen op het schaken. Onze speellocatie (zie de foto) symboliseert mijn geweldige prestatie op eenzame hoogte. Jouw inzet ben je helaas kwijt. De tussentijdse switch naar paard Harrie is ook in het zicht van de haven gestrand. Als ondernemer ben ik geen voorstander van mijden van risico's door spreiding 😊. In Argentinië moet dit door mij worden gecompenseerd. Groeten Rens, vanuit het niet besneeuwde Benidorm. P.S. De Spaanse dames maken alles goed.

Hans Meijer → Rens, 11-12-2017

Beste Rens, Tja, wat zal ik zeggen. Ik ben wat bolivianos en illusies armer maar verder gaat alles goed met mij. De spanningen werden me wel bijna teveel tijdens jullie toernooi in Benidorm maar de cocathee (de computer veranderde dit meteen in cocaïne) heeft me er doorheen gesleept. Ik geef toe dat het switchen naar Harrie zwak was maar wanhoop doet rare dingen met mensen. Helaas stortte ook Harrie drie ronden voor het einde totaal in. Wij gaan ons voorbereiden op Argentinië. Daar moeten Bernard, jij en ik in de top trachten te eindigen. En anders zijn er voor jou altijd nog leuke Argentijnse dames! Groeten, Hans.

De eindranglijst van de B-groep B in Benidorm (384 deelnemers):

Nr. 1:	Arturo Ramón Gualberto	8½ punten;
Nr. 75:	Harrie Boerkamp	6 punten;
Nr. 188:	Rens Minnema	5 punten.

□

Oplossingen problemen

Kort maar krachtig (blz. 1)

<p>[A]</p> <p>1. ... Txf2+ 2. Kxf2 Dd2+ 0-1</p> <p>(3. Kf1 Txf3+) (3. Kg1 De3+) (3. Kg3 Df4+)</p>	<p>[B]</p> <p>1. Tb8! 1-0</p> <p>(1. ... Txb8, 2. Lxe5+)</p>	<p>[C]</p> <p>1. ... g4+ 2. Kxg4 Lh5+ 3. Kf5/h4/h3/g3 (3. Kxh5 Dg5#) 3. ... Lxf3</p>
---	--	---

Wit/zwart speelt en wint (blz. 19)

<p>stelling 1</p> <p>1. Dg4 g6 (1. ... Kf8, 2. Dxc7+ Ke8, 3. Dg8#) 2. Ph6+ 1-0 (damewinst)</p>	<p>stelling 2</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">1. ... Pb3+</td> <td style="width: 50%;">5. Pb1 Txb1+</td> </tr> <tr> <td>2. axb3 axb3+</td> <td>6. Kxb1 Da2+</td> </tr> <tr> <td>3. Kb1 Da8</td> <td>7. Kc1 Da1# mat</td> </tr> <tr> <td>4. Kc1 Ta1+</td> <td></td> </tr> </table>	1. ... Pb3+	5. Pb1 Txb1+	2. axb3 axb3+	6. Kxb1 Da2+	3. Kb1 Da8	7. Kc1 Da1# mat	4. Kc1 Ta1+	
1. ... Pb3+	5. Pb1 Txb1+								
2. axb3 axb3+	6. Kxb1 Da2+								
3. Kb1 Da8	7. Kc1 Da1# mat								
4. Kc1 Ta1+									
<p>stelling 3</p> <p>1. ... Tc1+ 2. Td1 Da6 (of Db5) 0-1</p> <p>(3. Dd2 Df1+, 4. Txf1 Tcxf1# of Txf1#)</p>	<p>stelling 4</p> <p>1. h7 Th2 (1. ... Td8, 2. Tc6+ Kd1, 3. Td6+ Txd6, 4. h8D 1-0) 2. Tf1+ Kc2 3. Tf2+ Txf2 4. h8D 1-0</p>								
<p>stelling 5</p> <p>1. Dxe6+ Txe6 2. Tg7+ Kh8 3. Txf8# mat</p>	<p>stelling 6</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">1. Pxf7 Txf7</td> <td style="width: 50%;">4. Lxf7 Lxc6</td> </tr> <tr> <td>2. Dc4! Ph8</td> <td>5. Txd8+ Kxf7</td> </tr> <tr> <td>3. Dxc6 Kf8</td> <td>6. Txh8 1-0</td> </tr> </table>	1. Pxf7 Txf7	4. Lxf7 Lxc6	2. Dc4! Ph8	5. Txd8+ Kxf7	3. Dxc6 Kf8	6. Txh8 1-0		
1. Pxf7 Txf7	4. Lxf7 Lxc6								
2. Dc4! Ph8	5. Txd8+ Kxf7								
3. Dxc6 Kf8	6. Txh8 1-0								
<p>stelling 7</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">1. Pd6 Kg8</td> <td style="width: 50%;">4. Kf7 f5</td> </tr> <tr> <td>2. Pe4 Kh8</td> <td>5. g7+ Kh7</td> </tr> <tr> <td>3. Pf6 gxf6</td> <td>6. g8D# mat</td> </tr> </table> <p><i>opmerking: het paard kan ook via andere velden van f5 naar f6</i></p>	1. Pd6 Kg8	4. Kf7 f5	2. Pe4 Kh8	5. g7+ Kh7	3. Pf6 gxf6	6. g8D# mat	<p>stelling 8</p> <p>1. Txd7 Dxd7 (1. ... Txd7, 2. Pe7+ Kg7, 3. Dg8+ Kf6 4. Pd5#) 2. Pf6+ 1-0 (damewinst)</p>		
1. Pd6 Kg8	4. Kf7 f5								
2. Pe4 Kh8	5. g7+ Kh7								
3. Pf6 gxf6	6. g8D# mat								

<p>Moeilijk! (blz. 18)</p> <p>1. e4 Pf6 2. De2 Pxe4 3. f3 Pg3 4. Dxe7+ Dxe7+</p>	<p>Mat in 2 (blz.27)</p> <p>1. Ta3! (dreigt 2. Ta5#) 1. ... e3 2. Txe3# mat</p> <p>(heep en terug!)</p>	<p>Bavo Wols [1] (blz. 32)</p> <p>1. Dd4 Dxd4 2. Ld3# mat</p>	<p>Bavo Wols [2] (blz. 35)</p> <p>1. Kg2 (dreigt 2. Dh1#)</p> <p>1. ... Ta1, 2. Pd1# 1. ... d5 (t.b.v. Lh2), 2. Pd6# 1. ... b2 (t.b.v. Th3), 2. Pd3# 1. ... Dc3 (t.b.v. Dh3), 2. Pxc3# 1. ... Dc1 (t.b.v. Dxh1/Df4), 2. Pd2# 1. ... Dxe4+, 2. Txe4# 1. ... Txf2+, 2. Dxf2#</p>
---	---	---	---

Toernooi-agenda Robby

2 t/m 6 januari: 14^e Vandoeuvre Echecs Open, Nancy (F)
22 februari t/m 4 maart: 10^e Batavia Chess Tournament, Amsterdam

8 verschillende matzetten!

Agenda t/m maart 2018

december 2017

di	26 dec	<i>geen clubavond</i>	
do	28 dec	oliebollentoerooi (<i>bij en met Botwinnik</i>)	

januari 2018

di	2 jan	[15] periode 2 - ronde 3	
di	9 jan	[16] periode 2 - ronde 4	Promotie 2 - Schaakmat Westland 2 Promotie 4 - Scheve Toren 1 Promotie 6 - Lierse 1
ma	15 jan		Wassenaar 1 - Promotie 3 Schaakhuis 4 - Promotie 5
di	16 jan	[17] periode 2 - ronde 5	
di	23 jan	[18] periode 2 - ronde 6	
di	30 jan	[19] periode 2 - ronde 7	

februari 2018

za	3 feb		Oegstgeest '80 1 - Promotie 1
ma	5 feb		Schaakhuis 2 - Promotie 2
di	6 feb	[20] periode 2 - ronde 8 + zeskamp (ronde 3)	
do	8 feb		DD 5 - Promotie 6
di	13 feb	[21] periode 2 - ronde 9	Promotie 3 - SHTV 3 Promotie 5 - DD 6
di	20 feb	[22] periode 2 - ronde 10	Rijswijk 3 - Promotie 4
di	27 feb	[23] periode 2 - ronde 11	

maart 2018

di	6 mrt	[24] periode 2 - ronde 12 + zeskamp (ronde 4)	
za	10 mrt		Promotie 1 - Leiderdorp 1
di	13 mrt	[25] periode 3 - ronde 1	Promotie 2 - DSC 4 Promotie 4 - DD 4 Promotie 6 - Pomar 1
ma	19 mrt		DSC 5 - Promotie 3 DSC 9 - Promotie 5
di	20 mrt	ledenvergadering	
di	27 mrt	[26] periode 3 - ronde 2	